

KOKOUSTIEDOT**AIKA**

Perjantai 17.11.2023 klo 09:00 – 11.04

PAIKKAKokoustila Keitele, Keski-Suomen liitto, Lutakonaukio 7, Jyväskylä /
Etäyhteydellä**OSALLISTUJAT****Päätöksentekijät**Jäsenet:

Anttila Tahvo, pj. (X)
Niittymaa Jyrki, 1. vpj. (T)
Lyytinen Leena, 2. vpj. (T)
Ahola Lotta (T)
Hovikoski Mervi (T)
Leino Matti (T)
Lindell Leila (T)
Nikkilä Lea-Elina (T)
Oksanen Harri (T)
Patronen Ulla (T)
Pirttiniemi Riitta (T)
Ruotsalainen Seppo (T)
Poistui kokouksesta klo 10.56
Selin Jaakko (T)

Varajäsenet:

Pärnäjärvi Leena ( )
Saarelainen Topi ( )
Lumela Meri ( )
Väyrynen Ville ( )
Hämäläinen Jukka ( )
Martins Sirpa ( )
Suomala Sakari ( )
Hirsiaho Nina ( )
Pajunen Kari ( )
Autio Markku ( )
Toikkanen Markku ( )
Niinikoski Aila ( )
Timperi Kati-Erika ( )

Muut puheenjohtajat

Mäkinen Riitta, mv pj. (-)
Vilkuna Janiika, mv 1. vpj. (T)
Poistui kokouksesta klo 10.59
Rautiainen Ville, mv 2. vpj. (T)
Tirola Mikko, myr pj. (T)

Muut osallistujat

Hokkanen Pekka, esittelijä (X)
Peräaho Pirjo (X)
Kunttu Hanna (X)

Reini Hanna, ptkpitäjä (E)
Isopahkala Jenni (X)
Luostarinen Kari (E)
Itäranta Kristiina, ptkpitäjä (X)

X = paikalla, T = Teams-linjalla, E = estynyt, - = poissa

KÄSITELLYT ASIAT

Pykälät 93 – 100

PÖYTÄKIRJA ON TARKASTETTU JA HYVÄKSYTTY SÄHKÖISESTI**Puheenjohtaja**

Tahvo Anttila

Pöytäkirjanpitäjä

Kristiina Itäranta

Tarkastajat

Leena Lyytinen

Lotta Ahola

PÖYTÄKIRJA NÄHTÄVÄNÄ Julkaistu verkkosivulla www.keskisuomi.fi 22.11.2023 alkaen.

Kristiina Itäranta, pöytäkirjanpitäjä

Maakuntahallitus pöytäkirja 17.11.2023 09:00

§ 93 Kokouksen avaus, läsnäolijoiden toteaminen, laillisuus ja päätösvaltaisuus	1
§ 94 Pöytäkirjan tarkastus	2
§ 95 Esittelyasiat	3
§ 96 Keski-Suomen maakuntakaava 2040	4
§ 97 Länsi-Suomen liikennestrategian toimenpideohjelma	25
§ 98 Maakuntavaltuustoaloite: Kulttuuri- ja luontomatkailu Keski-Suomen vetovoimatekijäksi	26
§ 99 Nimeäminen: Alueellisen liikuntaneuvoston jatkokausi 2024-2025	28
§ 100 Tiedoksi saatettavat asiat	29
Oikaisuvaatimusohjeet ja valitusosoitus	30

93 § KOKOUKSEN AVAUS, LÄSNÄOLIJOIDEN TOTEAMINEN, LAILLISUUS JA PÄÄTÖSVALTAISUUS

Maakuntajohtajan ehdotus:

Avataan kokous.

Todetaan läsnäolijat.

Todetaan laillisuus ja päätösvaltaisuus.

Päätös: Todettiin pöytäkirjanpitäjän poissaolo. Hallintosäännön § 135 mukaisesti toimitella määrää pöytäkirjanpitäjän. Maakuntahallitus määräsi hallintopäällikkö Hanna Reinin poissa ollessa kokouksen pöytäkirjanpitäjäksi henkilöstö- ja toimistosihteeri Kristiina Itärannan.

Kokous todettiin lailliseksi ja päätösvaltaiseksi.

---

94 § PÖYTÄKIRJAN TARKASTUS

Maakuntajohtajan ehdotus:

Valitaan pöytäkirjan tarkastajiksi Jaakko Selin ja Jyrki Niittymaa.

Päätös: Jaakko Selinin ja Jyrki Niittymaan omasta toiveesta heitä ei valittu pöytäkirjantarkastajiksi. Heidän tilalleen pöytäkirjantarkastajiksi ehdotettiin Leena Lyytistä ja Lotta Aholaa. Pöytäkirjantarkastajiksi valittiin Leena Lyytinen ja Lotta Ahola.

---

95 § ESITTELYASIAT

1. Keski-Suomen skenaariot 2050
  - Aluekehitysasiantuntija Kirsi Mukkala
2. Ajankohtaiset asiat
  - Maakuntajohtaja Pekka Hokkanen

Lisätietoa: Kirsi Mukkala, aluekehitysasiantuntija, p. 040 595 0002, kirsi.mukkala(at)keskisuomi.fi
Pekka Hokkanen, maakuntajohtaja, p. 040 595 0016, pekka.hokkanen(at)keskisuomi.fi

Maakuntajohtajan ehdotus:

Kuullaan esittelyt edellä mainituissa asioissa ja merkitään ne tiedoksi.

Päätös: Päätösehdotus hyväksyttiin.

Keski-Suomen skenaariot 2050 käsittelyn ajaksi kokoukseen liittyi etäyhteydellä aluekehitysasiantuntija Kirsi Mukkala Keski-Suomen liitosta.

---

96 § KESKI-SUOMEN MAAKUNTAKAAVA 2040

MH 29.5.2020, § 55

Maakunnan lakisääteisen suunnittelun kokonaisuus muodostuu maakuntasuunnitelmasta, maakuntakaavasta ja maakuntaohjelmasta. Maankäyttö- ja rakennuslain 27 §:n mukaan maakunnan liiton tehtävänä on huolehtia maakuntakaavan laatimisesta, kaavan pitämisestä ajan tasalla ja sen kehittämisestä. Keski-Suomen maakuntakaava on hyväksytty 1.12.2017 ja se on saanut lainvoiman 28.1.2020.

Maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) 6 §:n mukaan kaavaa valmistevien viranomaisten on tiedotettava kaavoituksesta sillä tavoin, että niillä, joita asia koskee, on mahdollisuus seurata kaavoitusta ja vaikuttaa siihen. MRL:n 9 §:n mukaan maakuntakaavan on perustuttava riittäviin tutkimuksiin ja selvityksiin. Maankäyttö- ja rakennuslain 25 §:n mukaan maakuntakaavassa esitetään alueiden käytön ja yhdyskuntarakenteen periaatteet ja osoitetaan maakunnan kehittämisen kannalta tarpeellisia alueita. Aluevarauksia osoitetaan vain siltä osin ja sillä tarkkuudella kuin alueiden käyttöä koskevien valtakunnallisten tai maakunnallisten tavoitteiden kannalta taikka useamman kuin yhden kunnan alueiden käytön yhteen sovittamiseksi on tarpeen.

MRL:n 28 § määrittelee maakuntakaavan sisältövaatimukset. Niiden mukaan maakuntakaavaa laadittaessa on otettava huomioon valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet. Niin ikään on kiinnitettävä huomioita maakunnan oloista johtuviin erityisiin tarpeisiin. Kaava on myös mahdollisuuksien mukaan sovitettava yhteen maakuntakaava-alueeseen rajoittuvien alueiden maakuntakaavoituksen kanssa. Myös luonnonsuojelulain (1096/1996) 7 ja 77 §:ssä tarkoitettujen luonnonsuojeluohjelmien ja -päästösten sekä 32 §:ssä tarkoitettua maisema-alueita koskevien perustamispäästösten tulee olla ohjeena kaavaa laadittaessa.

Lisäksi on erityistä huomiota kiinnitettävä:

- maakunnan tarkoituksenmukaiseen alue- ja yhdyskuntarakenteeseen
- alueiden käytön ekologiseen kestävyYTEEN
- ympäristön ja talouden kannalta kestäviin liikenteen ja teknisen huollon järjestelyihin
- vesi- ja maa-ainesvarojen kestäväan käyttöön
- maakunnan elinkeinoelämän toimintaedellytyksiin
- maiseman, luonnonarvojen ja kulttuuriperinnön vaalimiseen
- virkistykseen soveltuvien alueiden riittävyYTEEN

Kaavaa valmistellessa on myös pidettävä silmällä alueidenkäytön taloudellisuutta ja sitä, ettei maanomistajalle tai muulle oikeuden haltijalle aiheudu kohtuutonta haittaa. Kaavaa tehtäessä on myös selvitettävä kenen toteutettavaksi kaava ja sen toimenpiteet kuuluvat.

Maankäyttö- ja rakennuslain mukaan valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden toteutumista tulee edistää maakunnan suunnittelussa ja kuntien kaavoituksessa sekä valtion viranomaisten toiminnassa. Ne on sovitettava yhteen alueiden käyttöön liittyvien maakunnallisten ja paikallisten tavoitteiden kanssa. Keski-Suomen voimassa oleva maakuntakaava on laadittu aikaisempien valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden pohjalta, nyt käynnistyvässä kaavaprosessissa toimitaan 1.4.2018 voimaan tulleiden valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden pohjalta.

Maakuntakaavan tavoitteet

Maakuntakaavan tarkistamisen tavoitteena on edelleen kehittää Keski-Suomen maakuntakaavaa strategisena aluekehittämisen välineenä. Tavoitteena on strateginen kaava, jonka merkinnät ovat valtakunnallista, maakunnallista tai seudullista tasoa. Mittakaavana tulee säilymään aikaisemmissa maakuntakaavoissa käytetty 1:250 000 ja tavoitevuotena on maakuntasuunnitelman mukainen 2040.

Maakuntakaava laaditaan rullaavan maakuntakaavoituksen periaatteiden mukaisesti. Rullaavassa maakuntakaavoituksessa voimassa olevaa kokonaiskaavaa muutetaan tarvittaessa kertyneiden muutostarpeiden mukaan. Kaavan tarkistuksen teemat ja niitä koskevat tavoitteet määritellään Ikuisessa osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa (I-OAS) ja sen liitteessä.

Maakuntakaava koskee koko Keski-Suomen maakunnan aluetta, pois lukien Kuhmoinen, joka vaihtaa Keski-Suomesta Pirkanmaahan vuoden 2021 alussa.

Kaavoitusprosessin yhteydessä arvioidaan voimassa olevan maakuntakaavan merkintöjen ja määräysten ajantasaisuutta. Tarkistus koskee siten kaikkia maakuntakaavan teemoja. Kaavaprosessin aikana määritellään miltä osin voimassa olevan kaavan merkintöjä jätetään voimaan ja mitä mahdollisesti uusia asioita otetaan käsiteltäväksi. Kaavaprosessin alkuvaiheessa tarkasteltaviksi teemoiksi on tunnistettu seudullisesti merkittävä tuulivoiman tuotanto, liikenne ja hyvinvoinnin aluerakenne. Kaavaprosessin lopputuloksena on Keski-Suomen maakuntakaava 2040, joka ottaa huomioon maakunnan alueiden käytön tarpeet keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä.

Maakuntakaavan laaditaan vahvassa vuorovaikutuksessa osallisten kanssa. Vuorovaikutuksessa hyödynnetään myös sosiaalisen median kanavia ja sähköistä karttapalautejärjestelmää.

Maakuntakaava tulee koostumaan kaavakartasta ja siihen liittyvistä merkinnöistä ja määräyksistä sekä kaavaselostuksesta. Kaavaselostuksessa kuvataan kaavoituksen lähtökohdat, tavoitteet sekä maakuntakaavan sisältö. Kaavaselostuksessa tarkastellaan myös kaavan vaikutuksia, kaavan suhdetta muihin suunnitelmiin sekä osallistumista ja vuorovaikutusta. Muu materiaali, selvitykset, tutkimukset sekä vaikutusten arviointi ovat kaavan tausta-aineistoa.

Keski-Suomen maakuntakaavan vireilletulosta ja hyväksymisestä päättää maakuntavaltuusto. Kaavaprosessin muiden vaiheiden ohjauksesta vastaa maakuntahallitus, joka myös antaa vastineet kaavaprosessin aikana saatuihin lausuntoihin, muistutuksiin ja huomautuksiin.

Liitteet Ikuinen osallistumis- ja arviointisuunnitelma (I-OAS)
Ikuisen osallistumis- ja arviointisuunnitelman liite

Lisätietoja Markus Erkkilä, markus.erkkila(at)keskisuomi.fi, 040 162 7887

Maakuntajohtajan ehdotus:

Maakuntahallitus hyväksyy osaltaan Keski-Suomen maakuntakaavan 2040 tarkistamisen periaatteet ja vireille saattamisen ja esittää maakuntavaltuustolle

- Keski-Suomen maakuntakaavan 2040 tarkistamisen vireille saattamista
- Ikuisen osallistumis- ja arviointisuunnitelman ja sen päivittyvän liitteen hyväksymistä
- että maakuntavaltuusto valtuuttaa liiton toimiston tekemään asiakirjoihin tekniluonteisia korjauksia ja täydennyksiä
- että maakuntavaltuusto toteaa maakuntahallituksen toimivan kaavaprosessin ohjaajana ja maakuntahallituksen olevan taho, joka antaa vastineet kaavaprosessin aikana saatuihin lausuntoihin, muistutuksiin ja huomautuksiin

Päätös: Päätösehdotus hyväksyttiin.

Markus Erkkilä poistui kokouksesta asian käsittelyn jälkeen klo 10.00.

*****

Perustelut maakuntakaavan tarkastamistyön käynnistämiseksi on kuvattu edelle maakuntahallituksen kokouspykälässä.

Suunnittelujohtaja esittelee asian tarkemmin kokouksessa.

Liitteet: Ikuinen osallistumis- ja arviointisuunnitelma (I-OAS)
Ikuisen osallistumis- ja arviointisuunnitelman liite

Lisätietoja: Markus Erkkilä, markus.erkkila(at)keskisuomi.fi, 040 162 7887

Ehdotus: Maakuntahallitus hyväksyy osaltaan Keski-Suomen maakuntakaavan 2040 tarkistamisen periaatteet ja vireille saattamisen ja esittää maakuntavaltuustolle

- Keski-Suomen maakuntakaavan 2040 tarkistamisen vireille saattamista
- Ikuisen osallistumis- ja arviointisuunnitelman ja sen päivittyvän liitteen hyväksymistä
- että maakuntavaltuusto valtuuttaa liiton toimiston tekemään asiakirjoihin teknisluonteisia korjauksia ja täydennyksiä
- että maakuntavaltuusto toteaa maakuntahallituksen toimivan kaavaprosessin ohjaajana ja maakuntahallituksen olevan taho, joka antaa vastineet kaavaprosessin aikana saatuihin lausuntoihin, muistutuksiin ja huomautuksiin

Päätös: Päätösehdotus hyväksyttiin.

MH 17.12.2021, § 142

Maakuntavaltuusto päätti Keski-Suomen maakuntakaavan 2040 laadinnan vireille tulosta kokouksessaan 15.6.2020. Maakuntakaava laaditaan rullaavan maakuntakaavoituksen periaatteiden mukaisesti. Rullaavassa maakuntakaavoituksessa voimassa olevaa maakuntakaavaa muutetaan kertyneiden muutostarpeiden mukaisesti. Vireilletulovaiheessa nämä muutostarpeet liittyvät seudullisesti merkittävään tuulivoiman tuotantoon, liikenteeseen ja hyvinvoinnin aluerakenteeseen.

Maakuntakaavan päivityksen teemat ja niitä koskevat tavoitteet määritellään Ikuisessa osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa (I-OAS) ja sen liitteessä. I-OAS ja sen liite oli nähtävillä 7.9.-30.10.2020 välisen ajan. Kuulemisen aikana kaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta saatiin yhteensä 74 palautetta. Palaute jakautui seuraavasti: kunnat 15 kpl, maakuntaliitot 7 kpl, viranomaiset 12 kpl, yritykset 4 kpl, yhteisöt ja järjestöt 11 kpl ja yksityishenkilöt 25 kpl.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelman kuulemisen jälkeen Keski-Suomen liitossa on valmisteltu seudullisesti merkittävän tuulivoimatuotannon kannalta keskeisiä koko maakunnan kattavia selvityksiä: maakotkien esiintymisen painopistealueiden tunnistaminen Keski-Suomessa, maakotkareviirien käytön mallintaminen Keski-Suomessa (salassapidettävä, vain viranomaiskäyttöön), tuulivoiman maisemavaikutusten selvittäminen Keski-Suomessa sekä Keski-Suomen tuulivoimapotentiaalnin tarkastelu. Maakuntastrategian 2025–2050 hyväksymisen myötä maakuntastrategian valintoja toimeenpanevaa maakuntakaavaa valmistellaan luonnosvaiheen julkiseen kuulemiseen alkuvuodelle 2022.

Lisätietoja: Markus Erkkilä, suunnittelujohtaja, p. 040 162 7887, markus.erkkila(at)keskisuomi.fi

Liitteet: Ikuinen osallistumis- ja arviointisuunnitelma (I-OAS)
Ikuisen osallistumis- ja arviointisuunnitelman liite
Maakotkien esiintymisen painopistealueiden tunnistaminen Keski-Suomessa

Lisäksi maakuntahallituksen jäsenille toimitettavat liitteet

Maakuntajohtajan ehdotus:

Maakuntahallitus päättää

1. merkitä tiedoksi osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta saadun palautteen ja todeta, että vastineet palautteeseen annetaan kaavaluonnoksen käsittelyn yhteydessä; sekä
2. merkitä tiedoksi tehdyt ja valmisteilla olevat selvitykset

Päätös: Päätösehdotus hyväksyttiin.

Maakuntakaavan käsittelyn aikana paikalla olivat Keski-Suomen liiton alueiden käytön asiantuntijat ympäristöpäällikkö Reima Väливаara ja maakunta-arkkitehti Liisa Bergius.

MH 21.1.2022, § 4

Keski-Suomen maakuntakaavan 2040 yksi teemoista on seudullisesti merkittävä tuulivoiman tuotanto. Seudullisesti merkittävälle tuulivoimalle parhaiten soveltuvia alueita tarkasteltaessa yksi keskeisistä selvityksistä on tuulivoimarakentamisen aiheuttamien maisemavaikutusten selvittäminen Keski-Suomessa. Selvitys on merkittävä paitsi tuulivoimarakentamisen ohjaamiseen parhaiten soveltuville alueille, myös tuulivoimarakentamisen sosiaalisen hyväksyttävyyden kannalta. Selvityksen ensimmäisessä vaiheessa on tunnistettu laajapohjaisen asiantuntijatyöryhmän tukemana Keski-Suomen maisematyypit ja niiden herkkyydet tuulivoimarakentamisen aiheuttamille muutoksille.

Parasta tuulivoimapotentiaalia omaavista alueista on laadittu näkymäalueanalyysit huomioiden voimaloiden teoreettinen maksimimäärä 300 metrin ja 350 metrin kokonaiskorkeuksilla. Näkymäalueanalyysi kertoo eri voimaloiden näkymisen maisemassa. Tuulivoimaloiden teoreettisen sijaintien ja maksimimäärien arvioimiseksi on laadittu grid-pohjainen tarkastelu ottaen huomioon tuulivoimapotentiaali-alueiden rajaukset, vallitseva tuulensuunta sekä voimaloiden kokonaiskorkeudet. Näkymäalueanalyysin tuloksia tarkastellaan erityisesti suhteessa maisemamuutoksille herkimpien alueiden sietokykyyn tuulivoimarakentamisen aiheuttamille muutoksille. Tarkastelu huomioidaan maakuntakaavan luonnoksessa esitettävien tuulivoimapotentiaali-alueiden määrittelyssä. Tarkempien ehdotusvaiheen vaikutustenarviointien ja havainnekuvien laatimisen kohteet tullaan valikoimaan ensimmäisen vaiheen tulosten ja luonnosvaiheessa saadun palautteen pohjalta.

Liitteet: Maakuntahallituksen jäsenille toimitettavat liitteet

Lisätietoja: Markus Erkkilä, suunnittelujohtaja, p. 040 162 7887, markus.erkkila(at)keskisuomi.fi

Maakuntajohtajan ehdotus:

Maakuntahallitus

1. kuulee esittelyn selvitysten ja kaavaluonnoksen valmistelutilanteesta ja
2. merkitsee sen tiedoksi.

Päätös: Päätösehdotus hyväksyttiin.

Maakuntakaavan käsittelyn aikana paikalla oli maakunta-arkkitehti Liisa Bergius Keski-Suomen liitosta.

MH 18.2.2022, § 12

Keski-Suomen maakuntakaavan 2040 valmistelu on edennyt vaiheeseen, jossa kaavaluonnos ja sen keskeinen valmisteluaineisto on tarkoituksenmukaista asettaa nähtäville osallisten kanssa käytävän vuorovaikutuksen varmistamiseksi ja palautteen saamiseksi.

Maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) 6 §:n mukaan kaavaa valmistelevien viranomaisten on tiedotettava kaavoituksesta sillä tavoin, että niillä, joita asia koskee, on mahdollisuus seurata kaavoitusta ja vaikuttaa siihen. MRL:n 9 §:n mukaan maakuntakaavan on perustuttava riittäviin tutkimuksiin ja selvityksiin. Maankäyttö- ja rakennuslain 25 §:n mukaan maakuntakaavassa esitetään alueiden käytön ja yhdyskuntarakenteen periaatteet ja osoitetaan maakunnan kehittämisen kannalta tarpeellisia alueita. Aluevarauksia osoitetaan vain siltä osin ja sillä tarkkuudella kuin alueiden käyttöä koskevien valtakunnallisten tai maakunnallisten tavoitteiden kannalta taikka useamman kuin yhden kunnan alueiden käytön yhteen sovittamiseksi on tarpeen.

Keski-Suomen maakuntakaava 2040 koostuu kaavakartasta ja siinä esitetyistä merkinnöistä ja määräyksistä sekä kaavaselostuksesta. Kaavalla muutetaan tai täydennetään voimassa olevaa Keski-Suomen kokonaismaakuntakaavaa. Kaavaselostuksessa kuvataan kaavoituksen lähtökohdat, tavoitteet sekä muutettavien tai täydentävien teemojen maakuntakaavaratkaisun sisältö. Kaavaselostuksessa tarkastellaan myös kaavan vaikutuksia, kaavan suhdetta muihin suunnitelmiin, vaikutusten arviointia sekä osallistumista ja vuorovaikutusta. Muu materiaali, kuten kaavayhdistelmäkartta, selvitykset sekä vaikutusten arviointi ovat kaavan tausta-aineistoa.

Keski-Suomen maakuntakaava 2040 käsittelee seudullisesti merkittävää tuulivoiman tuotantoa, liikennettä ja hyvinvoinnin aluerakennetta. Kaavaluonnos muuttaa ja täydentää voimassa olevaa maakuntakaavaa näiden teemojen osalta, muilta osin voimassa oleva maakuntakaava jää voimaan sellaisenaan.

Kaavaluonnosta on valmisteltu rullaavan maakuntakaavoituksen periaatteiden mukaisesti. Kaavaluonnos käsittelee vähintään seudullisen kokoluokan alueiden käytöllisiä kysymyksiä strategisella ja mahdollistavalla otteella. Tämä näkyy muun muassa tuulivoiman käsittelyssä mahdollistavana otteena ja merkintätapana (alueen erityisominaisuutta osoittava merkintä) ja seudullisen kokoluokan määrittelyä (kaavaluonnos käsittelee 10 voimalaa ja sitä suurempien tuulivoimaloiden alueiden sijoittumista). Maakuntakaavaluonnoksessa osoitetaan seudullisesti merkittävälle tuulivoiman tuotannolle parhaiten soveltuvat alueet yleispiirteisen suunnittelun lähtökohdista. Alueiden valinta perustuu seudullisesti merkittävään tuulivoimapotentiaaliin, selvitysten tuottamaan tietoon ja vaikutusten arviointiin sekä erilaisten maankäytön tarpeiden yhteensovittamiseen.

Liikenteen osalta kaavaluonnoksessa osoitetaan täsmentyneet alueidenkäytölliset tarpeet valtatiellä 9 (Muurame-Korpilahti ja Kanavuori-Lievestuore), seututiellä Ruokkeelta Lintukankaalle (Jyväskylä) sekä kantatie 77 ja valtatie 4 risteysalueella (Viitasaari).

Hyvinvoinnin aluerakenne ei tuo kaavakartalle muita uusia merkintöjä tai määräyksiä kuin kansainvälisen pyöräilyreitit (Euro Velo 11), mutta sitä käsitellään kaavaselostuksessa laajemmin strategisena kokonaisuutena.

Kaavaluonnos asetetaan nähtäville 7.3.–5.5. väliseksi ajaksi. Julkisen kuulemisen aikana järjestetään tarkoituksenmukaisella tavalla vuorovaikutustilaisuuksia kaavan osallisille. Kaavaprosessista tiedottamiseen hyödynnetään maakunnallisia ja paikallisia lehtiä. Tiedottamiseen ja vuorovaikutukseen käytetään myös sosiaalisen median kanavia.

Kaavaluonnoksen julkista kuulemistä seuraa myöhemmin kaavaehdotusvaihe. Kaavaehdotuksessa tullaan huomioimaan tarkoituksenmukaisella tavalla kaavaluonnoksesta

saatu palaute, laadittavat lisäselvitykset, sekä tarkentuvat selvitykset ja vaikutusten arvioinnit. Kaavaehdotusvaihe käsittää maankäyttö- ja rakennusasetuksen (12–13 §) mukaisesti kaksiosaisen osallisten kuulemiskierroksen: viranomaisten lausuntokierroksen ja julkisen kuulemisen.

Liitteet: Liitteet toimitetaan maakuntahallitukselle portaalissa

Lisätietoja: Markus Erkkilä, suunnittelujohtaja, p. 040 162 7887, markus.erkkila(at)keskisuomi.fi

Maakuntajohtajan ehdotus:

Maakuntahallitus

1. hyväksyy Keski-Suomen maakuntakaavan 2040 luonnosvaiheen kaava-aineiston (kaavakartta ja siihen sisältyvät merkinnät ja määräykset sekä kaavaselostus) ja siihen liittyvän valmisteluaineiston,
2. asettaa kaavaluonnoksen ja sen valmisteluaineiston nähtäville 7.3.–5.5. väliseksi ajaksi
3. antaa liitteen mukaisen vastineen osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta saatuun palautteeseen,
4. päivittää Ikuisen osallistumis- ja arviointisuunnitelman ja sen liitteen siitä saadun palautteen ja täsmentyneen kaavaprosessin mukaisesti ja
5. valtuuttaa Keski-Suomen liiton toimiston tekemään aineistoon teknisuonteisia täydennyksiä sekä viimeistelemään aineiston uuden visuaalisen ilmeen mukaiseen muotoon.

Päätös: Päätösehdotus hyväksyttiin.

Maakuntakaavan käsittelyn ajaksi linjoille liittyivät maakunta-arkkitehti Liisa Bergius, ympäristöpäällikkö Reima Väливаara ja suunnittelupäällikkö Hanna Kunttu Keski-Suomen liitosta.

Riitta Mäkinen oli poissa kokouksesta klo 09:39-10:12 välisen ajan.

MH 17.6.2022, § 50

Maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) mukaan kaavaa hyväksyttäessä on sen lisäksi, mitä MRL:ssä säädetään, noudatettava luonnonsuojelulain (LsL) 10 luvun säännöksiä. LsL:n 10 luvussa säädetään Natura 2000 -verkostoon kuuluvien alueiden suojelun perusteena olevien luonnonarvojen heikentämiskiellosta sekä hankkeiden ja suunnitelmien arviointivelvollisuudesta.

Maakuntakaava on LsL:n 65 §:n tarkoittama suunnitelma, minkä takia maakuntakaavaa hyväksyttäessä on oltava selvillä kaavan vaikutuksista Natura 2000 -verkostoon. Lain mukaan suunnitelman vaikutukset on asianmukaisella tavalla arvioitava. Kaavan toteuttaminen ei saa yksistään tai yhdessä muiden hankkeiden tai suunnitelmien kanssa merkittävästi heikentää niitä luonnonarvoja, joiden perusteella alue on sisällytetty Natura 2000 -verkostoon. Arviointivelvollisuus koskee myös Natura-alueen ulkopuolella sijaitsevia suunnitelmia tai hankkeita, mikäli niillä on Natura-alueelle ulottuvia todennäköisesti merkittäviä haitallisia vaikutuksia.

Maakuntakaavan 2040 luonnosvaiheesta on tehty Natura-arvioinnin tarveharkinta. Tarveharkinnassa arvioidaan, heikentääkö kaavan toteuttaminen todennäköisesti merkittävästi Natura 2000 -alueiden luonnonarvoja. Jos kaava ei todennäköisesti merkittävästi heikennä Natura-alueiden luonnonarvoja, kaava voidaan hyväksyä ilman LsL:n 65 §:n tarkoittamaa

arviointia. Jos tarveharkinnan perusteella jokin kaavamerkinnän tai kaavamerkintöjen toteuttaminen heikentää todennäköisesti merkittävästi Natura-alueiden suojelun perusteena olevia luonnonarvoja, kaavan vaikutuksista on tehtävä LsL:n 65 § tarkoittama arvio. Arviosta on pyydettävä lausunto Keski-Suomen ELY-keskukselta ja Metsähallitukselta. Lausunto on annettava 6 kk kuluessa.

Tarveharkinnan tuloksista on neuvoteltu Keski-Suomen ELY-keskuksen kanssa 9.6.2022. Tarveharkinnan ja ELY-keskuksen asiantuntijaohjauksen pohjalta on tehtävä LsL:n 65 § tarkoittama Natura-arviointi seuraavien Maakuntakaavan 2040 luonnoksessa esitettyjen tuulivoima-alueiden osalta: Kettukangas, Hautakangas, Kauniskangas ja Lehtomäki. Lisäksi Natura-arvoihin liittyvä yhteisvaikutusten arviointitarve koskee alueita Ilosjoki, Korkeakangas ja Hanhineva. Yhteisvaikutusten arvioinnissa tulee huomioida kaikki Natura-alueiden vaikutusalueilla olevat tuulivoimahankkeet, joista on arvioinnin kannalta riittävät tiedot, kuten laajuus ja aluerajaukset. Kaavamerkintäalueita poistamalla voidaan välttää arviointitarve kokonaan tai pienentää arviointitarvetta. Natura -arvioinnin tarve on huomioitava vastaavalla tavalla mahdollisten uusien maakuntakaavaan esitettävien tuulivoimatuotantoon soveltuvien alueiden osalta.

Liite: Natura-arvioinnin tarveharkinta

Lisätietoja: Reima Väливаара, ympäristöpäällikkö, p. 040 595 0918, reima.valivaara(at)keskisuomi.fi
Liisa Bergius, maakunta-arkkitehti, p. 040 590 2296, liisa.bergius(at)keskisuomi.fi
Hanna Kunttu, vs. suunnittelujohtaja, p. 040 591 5901, hanna.kunttu(at)keskisuomi.fi

Maakuntajohtajan ehdotus:

Maakuntahallitus

1. kuulee esittelyn Natura-arvioinnin tarveharkinnan tuloksista ja merkitsee sen tiedoksi,
2. päättää ehdotusvaiheeseen valmisteltavasta maakuntakaavakokonaisuudesta Natura-arvioinnin tarpeen osalta ja
3. päättää, että mikäli joku taho esittää kaavaehdotukseen sisällytettäväksi uusia tuulivoimatuotantoon soveltuvia alueita, on alueiden osalta oltava toteutettuna maakuntakaavataso vaatimat selvitykset.

Päätös: Päätösehdotus hyväksyttiin.

Keski-Suomen maakuntakaavan käsittelyn ajaksi kokoukseen osallistui maakunta-arkkitehti Liisa Bergius ja ympäristöpäällikkö Reima Väливаара Keski-Suomen liitosta.

MH 16.12.2022, § 98

Keski-Suomen maakuntakaava 2040 on edennyt ehdotusvaiheen valmisteluun. Maakuntakaavaluonnoksesta saatu palaute käsitellään ja otetaan huomioon kaavaehdotusta valmisteltaessa. Valmistelun läpinäkyvyyden varmistamiseksi on tarpeen julkaista luonnoksen nähtävillä oloaikana saadut mielipiteet ja lausunnot. Saatu palaute on julkista lukuun ottamatta yksityishenkilötietoja ja julkisuuslain nojalla salassa pidettäviä viranomaisen asiakirjatietoja, kuten tietoja uhanlaisista eläinlajeista.

Maakuntakaavan tarkistuksen teemat ja niitä koskevat tavoitteet määritellään Ikuisessa osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa (I-OAS) ja sen liitteessä. Maakuntakaavan 2040 prosessin edetessä on ilmennyt tarve tarkentaa Ikuisen osallistumis- ja arviointisuunnitelman liitteen (I-OAS liite) tietoja maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) tulkin osalta seuraavasti: Rullaavan maakuntakaavoituksen tavoitteena on muuttaa voimassa olevaa

kokonaismaakuntakaavaa tarvittaessa vain kertyneiden muutostarpeiden mukaan. Malli perustuu maankäyttö- ja rakennuslain mukaiseen mahdollisuuteen laatia maakuntakaava vaiheittain (MRL 27§). Nyt laadittavasta kaavasta käytetään nimeä Keski-Suomen maakuntakaava 2040.

Lisäksi I-OAS liitettä on päivitettävä prosessin etenemisen mukaisesti lisäämällä tiedot valmistuneista selvityksistä ja vaikutusten arvioinneista ja päivitettävä osallis- ja yhteystiedot sekä aikataulu. Tavoitteena on, että maakuntakaava 2040 esitetään maakuntavaltuustolle hyväksyttäväksi vuoden 2023 lopussa. Myös Ikuisen osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan (I-OAS) on syytä tehdä teknisluonteinen korjaus asialinkkien toimivuuden osalta.

Osana ehdotusvaiheen valmistelua syksyn aikana ovat valmistuneet seuraavat selvitykset: Tuulivoiman maisemavaikutusten selvittäminen Keski-Suomessa, Vaihe II: Vaikutusten merkittävyyden arviointi ja Havainnekuvat (Ramboll Oy), Sähkönsiirron selvitys osana Keski-Suomen maakuntakaavaa 2040 (Rejlers Oy), Tuulivoiman sosiaalinen hyväksyttävyyys ja Keski-Suomen maakuntakaava 2040 (Akordi Oy), Selvitys Keski-Suomen tärkeimmistä metsäpeuralueista osana Suomenselän metsäpeurakantaa (LUKE) sekä Asiantuntija-arviointi Keski-Suomen 2040 kaavaehdotukseen ehdolla olevien tuulivoima-alueiden vaikutuksista metsäpeuraan (LUKE). Lisäksi on valmistumassa Keski-Suomen maakuntakaavan 2040 Natura-arviointi (Latvasilmu Osk). Selvitysten keskeisenä lähtökohtana on ollut maakuntakaavaluonnos. Selvitysten tulokset, johtopäätökset ja suunnitteluohjeet huomioidaan maakuntakaavaehdotuksen valmistelussa.

Palautekoonti, päivitetyt I-OAS ja I-OAS liite sekä valmistuneet selvitykset julkaistaan Keski-Suomen liiton verkkosivuilla maakuntakaavan 2040 ehdotusvaiheen valmisteluun liittyvinä asiakirjoina.

Liite: Palautekoonti, I-OAS-liite ja valmistuneet selvitykset toimitetaan portaalin kautta

Lisätietoja: Liisa Bergius, maakunta-arkkitehti, p. 040 590 2296, liisa.bergius(at)keskisuomi.fi
Hanna Kunttu, vs. suunnittelujohtaja, p. 040 591 5901, hanna.kunttu(at)keskisuomi.fi

Maakuntajohtajan ehdotus:

Maakuntahallitus

1. merkitsee maakuntakaavan luonnosvaiheesta saadun palautteen tiedoksi ja toteaa, että vastineet palautteeseen annetaan kaavaehdotuksen valmistelun edetessä,
2. merkitsee valmistuneet selvitykset tiedoksi,
3. merkitsee teknisluonteiset korjaukset Ikuisen osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan tiedoksi ja
4. päättää päivittää Ikuisen osallistumis- ja arviointisuunnitelman liitteen täsmentyneen kaavaprosessin mukaisesti.

Päätös: Päätösehdotus hyväksyttiin.

Keski-Suomen maakuntakaavan käsittelyn ajaksi kokoukseen osallistui maakunta-arkkitehti Liisa Bergius Keski-Suomen liitosta.

MH 16.1.2023, § 4

Keski-Suomen maakuntakaava 2040 on edennyt ehdotusvaiheen valmisteluun ja sitä varten on valmistunut loppuvuodesta 2022 useita tuulivoimaan liittyviä selvityksiä. Jo valmistuneiden selvitysten lisäksi on valmistumassa Keski-Suomen maakuntakaavan 2040 Natura-arviointi.

Maakuntakaavan vaikutuksista tehtävään LsL:n 65 § tarkoittamaan Natura-arviointiin päädyttiin aiemmin valmistuneen Natura-arvioinnin tarveharkinnan tulosten sekä ELY-keskuksen asiantuntijaohjauksen pohjalta.

Latvasilmu osk:n tekemässä Natura-arvioinnissa selvitettiin maakuntakaavan 2040 luonnokseen sisältyvän kolmen (Kettukangas, Hautakangas ja Lehtomäki) tuulivoimatuotantoon soveltuvan alueen (tv) mahdolliset vaikutukset Natura-alueiden luonnonarvoihin. Lisäksi yhteisvaikutusten osalta Natura-arviointi koski kaavaluonnoksen tv-alueita Ilosjoki, Korkeakangas sekä Hanhineva. Yhteisvaikutusten arvioinnissa huomioitiin myös kaikki muut Natura-alueiden vaikutusalueella olevat tuulivoimahankkeet, joista on arvioinnin kannalta riittävät tiedot, kuten aluerajaus ja voimalamäärä. Arvioinnissa selvitettiin vaikutuksia, jotka voivat kohdistua seuraaviin Natura 2000-verkoston kohteisiin: Multarinmeri-Harjuntakanen-Riitasuo (FI0900065), Seläntauksen suot (FI0900057), Saarisuo-Valleussuo-Löytösuo-Hirvilampi (FI0900043), Haukisuo-Härkäsuu-Kukkoneva (FI0900093) sekä Kulhanvuoren alue (FI0900112).

Arviointityön aikana arviointia laajennettiin metsäpeuran populaatiotason tarkastelun takia koskemaan myös Salamajärven (FI1001013), Pohjoisnevan (FI0800012), Aittosuo-Leppäsuu-Uitusharjun (FI0900005) ja Maaherransuon (FI0800036) Natura-alueita. Lisäksi arvioinnissa tarkasteltiin kaavan vaikutuksia uhanalaisen lajin koko Keski-Suomen kantaan.

Natura-arvioinnissa tarkasteltiin kaikkia ko. Natura-alueiden suojeluperusteena olevia luonnonarvoja. Natura-arvioinnin tuloksena syntyi arvio siitä, heikentävätkö em. maakuntakaavan tuulivoimatuotantoon soveltuvat alueet yksin tai yhdessä muiden tuulivoimahankkeiden kanssa merkittävästi niitä luonnonarvoja, joiden perusteella edellä mainitut Natura-alueet on sisällytetty Natura 2000 -verkostoon. Osana työtä tuli myös esittää arvio siitä, voidaanko vaikutuksia lieventää hyväksyttäväksi esim. tv-alueiden rajauksia muuttamalla tai muilla lieventävillä toimenpiteillä.

Natura-arvioinnin keskeisimmät tulokset:

Maakuntakaavan luonnosvaiheeseen sisältyvien tv-alueiden toteuttamisesta yksistään arvioidaan aiheutuvan merkittävää haittaa Multarinmeri-Harjuntakanen-Riitasuo, Seläntauksen suot ja Kulhanvuoren Natura-alueille. Haitta voi aiheutua Kettukankaan, Hautakankaan ja Lehtomäen tv-alueiden toteuttamisesta. Lisäksi Kontuvuoren, Hallakankaan ja Kirvesvuoren tv-alueiden vaikutukset arvioidaan merkittäviksi Salamajärven Natura-alueelle.

Maakuntakaavan tv-alueiden ja muiden tv-hankkeiden yhteisvaikutukset arvioidaan merkittäviksi Multarinmeri-Harjuntakanen-Riitasuo, Seläntauksen suot, Saarisuo-Valleussuo-Löytösuo-Hirvilampi, Haukisuo-Härkäsuu-Kukkoneva, Kulhanvuoren alueen, Salamajärven ja Peuralamminnevan Natura-alueille. Lisäksi merkittäviä yhteisvaikutuksia arvioidaan syntyvän populaatiotason tarkastelussa Pohjoisnevan, Aittosuo-Leppäsuu-Uitusharjun ja Suurisuo-Sepänsuo-Paanasenneva-Teerinevan Natura-alueille.

Maakuntakaavaluonnoksen tv-alueista merkittäviä yhteisvaikutuksia arvioidaan syntyvän edellä mainittujen kuuden tv-alueen lisäksi Korkeakankaan ja Hanhinevan alueista.

Natura-arvioinnista on pyydettävä lausunto Keski-Suomen ELY-keskukselta ja Metsähallitukselta sekä siltä, jonka hallinnassa luonnonsuojelualue on (LsL 65 §). Lausunto on annettava 6 kk kuluessa.

Lisätietoja:

Reima Väливаara, ympäristöpäällikkö, p. 040 595 0918, reima.valivaara(at)keskisuomi.fi
Liisa Bergius, maakunta-arkkitehti, p. 040 590 2296, liisa.bergius(at)keskisuomi.fi
Hanna Kunttu, vt. suunnittelujohtaja, p. 040 591 5901, hanna.kunttu(at)keskisuomi.fi

Maakuntajohtajan ehdotus:

Maakuntahallitus

1. kuulee esittelyn Natura-arvioinnin tuloksista ja merkitsee sen tiedoksi sekä
2. päättää LSL:n 65 §:n mukaisesta Natura-arvioinnin lausuntomenettelyn käynnistämisestä

Päätös:

Maakuntahallitus kuuli esittelyn Natura-arvioinnin tuloksista. Natura-arvioinnin tuloksien pohjalta maakuntajohtaja Pekka Hokkanen teki asiasta muutetun päätösehdotuksen. Muutetun päätösehdotuksen mukaan maakuntahallitus merkitsee tiedoksi Natura-arvioinnin tulokset sekä toteaa, että Natura-arviointia on täydennettävä lieventämistoimenpiteiden osalta. Maakuntahallitus hyväksyi muutetun päätösehdotuksen.

Keski-Suomen maakuntakaavan käsittelyn ajaksi kokoukseen osallistui maakunta-arkkitehti Liisa Bergius ja ympäristöpäällikkö Reima Väliavaara Keski-Suomen liitosta.

MH 24.2.2023, § 11

Keski-Suomen liiton Latvasilmu osk:lla teettämässä luonnonsuojelulain mukaisessa Natura-arvioinnissa selvitettiin maakuntakaavan 2040 luonnokseen sisältyneiden tuulivoimatuotantoon soveltuvien alueiden mahdollisia vaikutuksia Natura-alueiden luonnonarvoihin. Koska arvioinnin tulosten mukaan kahdeksasta maakuntakaavan tv-alueesta aiheutuu joko yksistään tai yhteisvaikutuksien kautta merkittävää haittaa Natura-alueille, Natura-arviointia täydennettiin lieventämistoimenpiteiden osalta.

Lieventämistoimenpiteinä kaavaluonnokseen sisältyneitä tuulivoimatuotantoon soveltuvia alueita poistettiin ja aluerajauksia pienennettiin. Tehtyjen aluepoistojen ja rajauserämuutosten jälkeen yhdestäkään maakuntakaavan tv-alueesta ei yksistään aiheudu merkittävää haittaa Natura-alueille. Kun maakuntakaavasta aiheutuvia yhteisvaikutuksia tarkasteltiin jo rakennettujen, rakeilla olevien ja niiden tuulivoimahankkeiden kanssa, joissa on hyväksytty yleiskaava, merkittävää haittaa aiheuttaa maakuntakaavan Hanhinevan tuulivoimatuotantoon soveltuva alue. Merkittävä haitta kohdistuu Saarisuo-Valleussuo-Löytösuo-Hirvilammen (FI0900043) ja Haukisuo-Härkäsuu-Kukkonevan (FI0900093) Natura-alueille.

Osana lieventämistoimenpiteitä Natura-arviointia täydennettiin vyöhyketarkastelulla. Arvioinnissa on esitetty karttakuvana vyöhykkeet, joilla tuulivoimahankkeiden toteuttamiseen liittyy merkittäviä riskejä joko yksittäisestä hankkeesta tai hankkeiden yhteisvaikutuksena maankotkan ja metsäpeuran ydinalueiden takia.

Natura-arvioinnista on pyydetty lausunto Keski-Suomen ELY-keskukselta ja Metsähallitukselta sekä siltä, jonka hallinnassa luonnonsuojelualue on (luonnonsuojelulain 65 §). Lausunto on annettava 6 kk kuluessa.

Maakuntahallituksen 17.6.2022 tekemän päätöksen mukaan, mikäli joku taho esittää maakuntakaavaehdotukseen sisällytettäväksi uusia tuulivoimatuotantoon soveltuvia alueita, on alueiden osalta oltava toteutettuna maakuntakaavataso vaatimat selvitykset. Näistä alueista mahdollisesti tehtyjen Natura-arviointien osalta luonnonsuojelulain mukaisesta lausuntomenettelystä vastaa asianmukainen taho.

Lisätietoja:

Reima Väliavaara, ympäristöpäällikkö, p. 040 595 0918, reima.valivaara(at)keskisuomi.fi
Liisa Bergius, maakunta-arkkitehti, p. 040 590 2296, liisa.bergius(at)keskisuomi.fi
Hanna Kunttu, vt. suunnittelujohtaja, p. 040 591 5901, hanna.kunttu(at)keskisuomi.fi

Maakuntajohtajan ehdotus:

Maakuntahallitus

1. kuulee esittelyn täydennetyt Natura-arvioinnin tuloksista ja merkitsee sen tiedoksi sekä
2. päättää LsL:n 65 §:n mukaisesta Natura-arvioinnin lausuntomenettelyn käynnistämisestä.

Päätös: Käytiin aiheesta keskustelu, jonka päätteeksi päätösehdotus hyväksyttiin.

Keski-Suomen maakuntakaavan käsittelyn ajaksi kokoukseen osallistuivat maakunta-arkkitehti Liisa Bergius ja ympäristöpäällikkö Reima Väliavaara Keski-Suomen liitosta.

Riitta Mäkinen poistui kokouksesta klo 9:40.

MH 24.3.2023, § 23

Keski-Suomen maakuntakaava 2040 valmistelu on edennyt ehdotusvaiheeseen. Maakuntavaltuusto päätti Keski-Suomen maakuntakaavan 2040 laadinnan vireille tulosta kokouksessaan 15.6.2020. Maakuntakaava 2040 käsittelee seudullisesti merkittävää tuulivoiman tuotantoa, hyvinvoinnin aluerakennetta ja liikennettä. Maakuntakaava 2040 muuttaa ja täydentää voimassa olevaa maakuntakaavaa näiden teemojen osalta, muilta osin Keski-Suomen maakuntakaava jää voimaan sellaisenaan. Muita tarkasteltavia teemoja ei ole noussut esiin. Valmisteluvaiheen aineisto oli nähtävillä 7.3.2022–5.5.2022 ja kuulemisen kautta saatiin lausuntoja ja mielipiteitä kaikkiaan 129 kappaletta. Palautteesta suurin osa koski tuulivoimaa ja tuulivoiman vaikutuksia sekä maakuntakaavan ratkaisuja ja ohjaus- ja oikeusvaikutuksia. Luonnoksesta saatuun palautteeseen on laadittu ehdotusvaiheen valmistelun aikana vastineet. Ehdotusvaiheen valmistelun aikana on järjestetty työneuvotteluita mm. kuntien, naapurimaakuntien liittojen, viranomaisten sekä tuulivoimatoimijoiden ja muiden osallisten kanssa.

Ehdotusvaiheessa on myös toteutettu useita tuulivoimaan liittyviä selvityksiä (maisemavaikutusten arviointi, sähkönsiirron selvitys, Natura-arviointi, metsäpeuraselvitys sekä sosiaalisen hyväksyttävyyden selvitystyö). Toteutetuilla selvityksillä on ollut oleellinen vaikutus ehdotusvaiheen kaavaratkaisun muotoutumiseen. Maakuntahallituksen päätöksen 17.6.2022 (50§) mukaisesti ehdotusvaiheen valmistelussa on käsitelty myös uusia tuulivoimatuotantoon soveltuvia alueita, joiden on laadittujen maisema- ja Natura-vaikutusten arviointien perusteella voitu todeta soveltuvan maakuntakaavaan merkittäviksi tuulivoimatuotantoon soveltuvaksi alueiksi (tv).

Maankäyttö- ja rakennusasetuksen (MRA 11 § ja 13 §) mukaisesti kaavaehdotuksesta on ennen sen nähtäville asettamista pyydetty lausunto elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta, niiltä kunnilta, joita asia koskee, kaava-alueeseen rajoittuvien alueiden maakuntien liitolta, tarpeen mukaan muilta maakuntakaavan kannalta keskeisiltä viranomaisilta ja yhteisöiltä ja niiltä ministeriöiltä, joita asia koskee. Tämän jälkeen järjestetään MRL:n 66 § 1 momentin mukainen ehdotusvaiheen viranomaisneuvottelu. Kaavaehdotusta (viranomaisehdotus) koskevien lausuntojen tulee olla käytettävissä viranomaisneuvottelussa. Vasta sen jälkeen maakuntakaavaehdotus asetetaan julkisesti nähtäville (MRA 12 §) ja siitä on mahdollista antaa muistutus.

Viranomaisehdotuksen keskeinen sisältö:

Tuulivoima

Valmisteluvaiheesta saadun palautteen ja tarkempien selvitysten ja vaikutusten arviointien perusteella viranomaisehdotukseen esitetään sisällytettäväksi yhteensä 19

tuulivoimatuotantoon soveltuva aluetta erityisominaisuutta osoittavalla merkinnällä tv. Kaavaluonnoksessa esitetyistä 21 tv-alueesta on Natura-tarveharkinnan perusteella poistettu tv-alue Kauniskangas ja merkittävien Natura-vaikutusten vuoksi on poistettu Kettukankaan ja Korkeakankaan tv-alueet. Uusina alueina viranomaisehdotukseen esitetään kolme tv-aluetta, Keuruun Lehmikorpi, Karstulan ja Saarijärven Tukkimäki ja Pihtiputaan Uusimo. Lisäksi on poistettu kaksi kooltaan alle 10 neliökilometrin aluetta, Äänekosken Kiuassuo ja Karstulan Koiramäki.

Tuulivoimatuotantoon soveltuvien alueiden rajauksia on tarkennettu maisema- ja Natura-vaikutusten arviointien perusteella. Pohjavesialueet on rajattu tv-alueiden ulkopuolelle. Lisäksi rajauksissa on huomioitu metsäpeura, asutus ja säätutkavaikutus. Vaikutuksia lieventäviä rajausmuutoksia on tehty tv-alueisiin Hallakangas, Hanhineva, Hautakangas, Hilloneva, Kirvesvuori, Kontuvuori, Lehtomäki, Leppäkangas, Penkkisuo ja Pitkälänvuori. Kannonkosken tv-alueen rajausta on tarkennettu.

Tuulivoimaa koskevia määräyksiä on tarkennettu. Koko maakuntaa koskevaa Uudistuva energia -määräystä on tuulivoiman osalta tarkennettu koskemaan myös tuulivoimaan liittyvää sähkönsiirtoa. Tuulivoimatuotantoon soveltuvan alueen (tv) yleismääräystä on tarkennettu sähkönsiirron, matkailun, kotkan, linnuston, vesistö- ja tutkavaikutusten ja kulttuuriympäristöjen valtakunnallisten ja maakunnallisten arvojen sekä yhteisvaikutusten osalta. Lisäksi esitetään tv-aluekohtaisia tarkentavia määräyksiä, joissa huomioidaan aluekohtaiset tarpeet ohjata yksityiskohtaisempaa suunnittelua.

Seudullisesti merkittävään tuulivoimatuotantoon soveltuvan alueen koko pidetään ennallaan voimalamäärän osalta (vähintään 10 voimalan alueet), mutta alueiden minimikooksi on asetettu 10 neliökilometriä. Seudullinen kokoluokka, vähintään 10 voimalaa, esitetään kaavakartalla tv-alueen merkinnän kuvauksessa.

Liikenne

Valmisteluvaiheesta saadun palautteen pohjalta on viranomaisehdotukseen muutettu kantatien 77 uusi linjaus esitettäväksi ohjeellisella merkinnällä. Maakuntakaavassa yhteystarpeena osoitetun kansainvälisen pyöräilyreitit (EuroVelo 11) osalta on täydennetty ehdotusvaiheen kaavaselostusta EuroVelon toteutusedellytyksiin, reittilinjauksen perusteluihin sekä merkinnän vaikutuksiin liittyen. Viranomaisehdotuksessa valtatieä 9 koskevien varausten (tiejaksot Kanavuori-Lievestuore sekä Orivesi-Jyväskylä) osalta on niin ikään täydennetty kaavaselostusta suunnitteluvaiheeseen ja tavoitetilan tarkentumiseen liittyen.

Hyvinvoinnin aluerakenne

Hyvinvoinnin aluerakenteen elementtejä, teemaan liittyviä maakuntakaavan merkintöjä, viherrakennetta ja ekologistia yhteyksiä tarkastellaan selvityksessä, joka julkaistaan maakuntakaavan 2040 tausta-aineistona. Selvitys tukee Keski-Suomen strategian hyvään vointiin liittyviä tavoitteita. Maakuntakaavaan 2040 ei lisätä selvityksen perusteella merkintöjä tai määräyksiä.

Lisätietoja: Liisa Bergius, maakunta-arkkitehti, p. 040 590 2296, liisa.bergius(at)keskisuomi.fi
Hanna Kunttu, vt. suunnittelujohtaja, p. 040 591 5901, hanna.kunttu(at)keskisuomi.fi

Maakuntajohtajan ehdotus:

Maakuntahallitus

1. hyväksyy Keski-Suomen maakuntakaavan 2040 ehdotusvaiheen (viranomaisehdotus) kaava-aineiston (kaavakartta ja siihen sisältyvät merkinnät ja määräykset sekä kaavaselostus),
2. antaa vastineet valmisteluvaiheessa saatuun palautteeseen,

3. valtuuttaa Keski-Suomen liiton toimiston pyytämään viranomaisehdotuksesta lausunnot Keski-Suomen kunnilta, Keski-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta, kaava-alueeseen rajoittuvien alueiden maakuntien liitolta, tarpeen mukaan muilta maakuntakaavan kannalta keskeisiltä viranomaisilta ja yhteisöiltä sekä ministeriöiltä sekä
4. valtuuttaa Keski-Suomen liiton toimiston tekemään aineistoon teknisluonteisia täydennyksiä sekä viimeistelemään aineiston uuden visuaalisen ilmeen mukaiseen muotoon.

Päätös: Kuultiin esitys Keski-Suomen maakuntakaavasta 2040 ja käytiin yhteinen keskustelu.

Maakuntahallituksen jäsen Lea-Elina Nikkilä jätti muutosehdotuksen tehtyyn pohjaehdotukseen. Muutosehdotus koski Höystönsuon poistamista maakuntakaavaehdotuksesta. Maakuntahallituksen jäsenet Leena Lyytinen, Matti Leino, Harri Oksanen ja Jyrki Niittymaa kannattivat tehtyä muutosehdotusta. Muutosehdotus on kokouspykälän liitteenä.

Keskustelun päätteeksi käytiin äänestys. Hallintosäännön § 92 mukaan, äänestykseen otetaan pohjaehdotus ja kannatetut ehdotukset. Äänestys toimitettiin avoimesti nimenhuudolla. Pohjaesityksen puolesta äänestettiin Jaa ja kannatetun muutosehdotuksen puolesta äänestettiin Ei. Pohjaehdotuksen puolesta äänestivät 8 maakuntahallituksen jäsentä: Tahvo Anttila, Lotta Ahola, Caius Forsberg, Mervi Hovikoski, Leila Lindell, Ulla Patronen, Riitta Pirttiniemi ja Aila Niinikoski. Kannatetun muutosehdotuksen puolesta äänestivät 5 maakuntahallituksen jäsentä: Jyrki Niittymaa, Leena Lyytinen, Matti Leino, Lea-Elina Nikkilä ja Harri Oksanen. Äänestystuloksen selvittyä pohjaehdotus hyväksyttiin. Äänestystulos on kokouspykälän liitteenä.

Äänestyksen jälkeen maakuntahallitus hyväksyi Keski-Suomen maakuntakaavaa 2040 koskevan kokouspykälän päätösehdotuksen mukaisesti.

Keski-Suomen maakuntakaavan käsittelyn ajaksi kokoukseen osallistui vt. suunnittelujohtaja Hanna Kunttu, maakunta-arkkitehti Liisa Bergius, ympäristöpäällikkö Reima Väliavaara, maakuntasuunnittelija Valter Paakki ja aluekehitysasiantuntija Suvi Bayr Keski-Suomen liitosta.

Riitta Mäkinen liittyi kokouslinjalle klo 12:51.

Caius Forsberg siirtyi kokoustilasta kokouslinjoille klo 13:04.

Ville Rautiainen poistui kokouslinjalta klo 13:32.

Maakunta-arkkitehti Liisa Bergius poistui kokouksesta klo 13:32.

MH 16.6.2023, § 46

Keski-Suomen maakuntakaava 2040 laadinta on ehdotusvaiheessa. Maakuntahallitus hyväksyi 24.3.2023 (§ 23) ns. viranomaisehdotuksen. Viranomaisehdotuksesta pyydettiin maankäyttö- ja rakennusasetuksen 13 §:n mukaisesti lausunnot kunnilta, naapurimaakuntien liitoilta ja viranomaisilta sekä muilta maakuntakaavan kannalta keskeisiltä yhteisöiltä ja ministeriöiltä. Lausuntoaika oli 12.5.2023 saakka.

Kaikkiaan palautetta viranomaisehdotuksesta saatiin 44 kappaletta. Saadusta palautteesta suurin osa koski maakuntakaavassa käsiteltävää seudullisesti merkittävää tuulivoiman tuotantoa. Palautteesta nousi esiin mm. tarve selkeyttää maakuntakaavan tuulivoima-alue merkinnän ja määräysten oikeusvaikutuksia. Lisäksi palautteessa ehdotettiin uusia

tuulivoimatuotannon alueita otettavaksi huomioon maakuntakaavan jatkovalmistelussa sekä muutoksia kaavan viranomaisehdotuksessa oleviin tuulivoima-alueisiin. Viranomaisehdotuksesta saatu palaute käsitellään ja otetaan huomioon varsinaista maakuntakaavaehdotusta valmisteltaessa. Viranomaisehdotuksesta saadut lausunnot käsitellään lakisääteisessä ehdotusvaiheen viranomaisneuvottelussa kesäkuussa. Viranomaisneuvottelun jälkeen valmistellaan Keski-Suomen maakuntakaavan 2040 ehdotus, joka asetetaan julkisesti nähtäville syyskuussa 2023. Nähtävillä olon aikana kaikki osalliset voivat antaa kaavasta muistutuksen.

Valmistelun läpinäkyvyyden varmistamiseksi on tarpeen julkaista viranomaisehdotuksesta saadut lausunnot. Saatu palaute on julkista lukuun ottamatta mahdollisia yksityishenkilötietoja ja julkisuuslain nojalla salassa pidettäviä viranomaisen asiakirjatietoja, kuten tietoja uhanlaisista eläinlajeista.

Ehdotusvaiheen viranomaiskuulemisen (MRA 13 §) lausuntokoonti julkaistaan Keski-Suomen liiton verkkosivuilla maakuntakaavan 2040 ehdotusvaiheen valmisteluun liittyvänä asiakirjana.

Lisätietoja: Hanna Kunttu, suunnittelujohtaja, p. 040 591 5901, hanna.kunttu(at)keskisuomi.fi

Maakuntajohtajan ehdotus:

Maakuntahallitus

1. merkitsee maakuntakaavan viranomaiskuulemisesta saadun palautteen tiedoksi ja toteaa, että vastineet palautteeseen annetaan kaavaehdotuksen valmistelun edetessä sekä
2. kuulee selostuksen ehdotusvaiheen viranomaisneuvottelusta ja kaavaehdotuksen valmistelusta ja merkitsee sen tiedoksi.

Päätös: Käytiin maakuntahallituksen seuraavan kokouksen päätöksentekoon liittyen lähetekeskustelu, jossa tuotiin esille kuntien tuulivoima-alueisiin liittyvien kannanottojen merkitys. Keskustelun päätteeksi päätösehdotus hyväksyttiin.

MH 1.9.2023, § 66

Keski-Suomen maakuntakaava 2040 valmistelu on ehdotusvaiheessa. Viranomaisehdotukseen liittyvä kuuleminen (MRA 13 §) toteutettiin 31.3-12.5.2023 välisenä aikana. Kuulemisen kautta saatiin 44 lausuntoa. Palautteesta suurin osa koski tuulivoiman vaikutuksia ja maakuntakaavan ratkaisuja sekä maakuntakaavan ohjaus- ja oikeusvaikutuksia. Kuulemisajan jälkeen Traficom on tarkentanut lausuntoaan lentoasemien korkeusrajoitusalueisiin liittyen sähköpostitse 7.8.2023. Lisäksi järjestettiin työneuvottelu Ympäristöministeriön ja ELY-keskuksen sekä Puolustusvoimien kanssa 14.8.2023. Puolustusvoimat on täydentänyt viranomaisehdotuksesta antamaansa lausuntoa ja toimittanut sen sähköpostitse 17.8.2023. Lakisääteinen ehdotusvaiheen viranomaisneuvottelu (MRL 66 §) pidettiin 14.6.2023. Viranomaisehdotuksesta saatuun palautteeseen on laadittu ehdotusvaiheen valmistelun aikana vastineet. Lisäksi ehdotusvaiheen valmistelun aikana on järjestetty työneuvotteluita mm. kuntien edustajien sekä tuulivoimatoimijoiden kanssa. Natura-arvioinnin kuulemiseen liittyen on Metsähallitukselta saatu lausunto 7.6.2023. Natura-arviointiin liittyvä kuuleminen päättyy 30.9.2023.

Ehdotusvaiheessa on laadittu tuulivoimamerkintöjen ja -määräysten kokonaisvaikutusten arviointityö FCG:n toimesta. Lisäksi Latvasilmu osk:n toimesta on tehty selvitystyö tuulivoiman vaikutuksista Keski-Suomen maakotkapopulaatioon.

Maakuntahallituksen päätöksen 17.6.2022 (50 §) mukaisesti ehdotusvaiheen valmistelussa on tarkasteltu myös uusien alueiden edellytyksiä seudullisesti merkittäviksi tuulivoimatuotantoon soveltuviksi alueiksi. Maakuntakaavaan esitetään ne alueet, joiden on laadittujen maisema- ja Natura-vaikutusten arviointien perusteella voitu todeta soveltuvan maakuntakaavaan merkittäviksi tuulivoimatuotantoon soveltuvaksi alueiksi (tv).

Maankäyttö- ja rakennuslain (MRL 65 §) mukaisesti kaavaehdotus on asetettava julkisesti nähtäville ja nähtävillä olon aikana kaavan osallisille on varattava tilaisuus esittää mielipiteensä asiassa (*muistutus*). Maankäyttö- ja rakennusasetuksen (MRA 12 §) mukaan maakuntakaavaehdotus on pidettävä kaava-alueen kunnissa julkisesti nähtävänä vähintään 30 päivän ajan.

Kaavaehdotuksen keskeinen sisältö:

Tuulivoima

Maakuntakaavan 2040 ehdotuksessa on huomioitu viranomaisehdotuksesta ja Natura-vaikutusarviointista saadut lausunnot, viranomais- ja työneuvottelut sekä viranomaisehdotuksen mukaisesta tuulivoimakokonaisuudesta (sisältäen kolme kuntien lausunnoissaan esittämää uutta tuulivoima-aluetta sekä niistä laaditut maisema-arviointit ja Natura-tarveharkinnat) laadittu tuulivoimamerkintöjen ja -määräysten kokonaisvaikutusten arviointi. Lisäksi on huomioitu ELY-keskuksen kannanotot Natura-tarveharkinnoista koskien kuntien kolmea uutta tv-alue-esitystä.

Maakuntakaavassa 2040 esitetään 20 seudullisesti merkittävää tuulivoimatuotantoon soveltuvaa aluetta erityisominaisuutta kuvaavalla merkinnällä tv. Uutena alueena esitetään Konneveden Miilukangas, josta on maakuntahallituksen kokouksessaan 17.6.2022 (50 §) tekemän päätöksen mukaisesti laadittu maakuntakaavatason vaatimat selvitykset; maisemavaikutusten arviointi ja Natura-tarveharkinta. ELY-keskuksen Natura-tarveharkinnasta antaman kannanoton mukaan Miilukankaan alueesta ei ole tarpeen laatia Natura-vaikutusten arviointia. Miilukankaan tv-merkintä on esitetty maakuntakaavaan maisema- ja kokonaisvaikutusten arvioinnin perusteella soveltuvassa laajuudessa. Kahta muuta esitettyä uutta aluetta, Kinnulan Vehkanevaa ja Luhangan Latavuorta ei ole mahdollista sisällyttää maakuntakaavaan tv-merkinnällä. Niiden osalta ELY-keskus on Natura-tarveharkintaa koskevassa kannanotossaan edellyttänyt Natura-vaikutusten arviointia.

Tuulivoimaa koskevia määräyksiä on tarkennettu erityisesti viranomaisehdotuksesta saadun palautteen perusteella. Puolustusvoimien antaman lausunnon perusteella on koko maakuntaa koskevaa Uusiutuva energia -määräystä täydennetty tuulivoimaan liittyen. Tuulivoima-merkinnän kuvausta on täsmennetty kaavamerkintätyypin osalta. Myös tuulivoimatuotantoon soveltuvan alueen (tv) yleismääräystä on tarkennettu saadun palautteen perusteella. Lisäksi tv-aluekohtaisia tarkentavia määräyksiä on täydennetty mm. lentoliikenteen korkeusrajoitusalueiden sekä valtakunnallisesti merkittävän rakennetun kulttuuriympäristön huomioimisen osalta. Myös tuulivoimatuotantoon soveltuvien alueiden rajauksia on edelleen tarkennettu maisema- ja Natura-vaikutusten arviointien, viranomaisehdotuksesta saatujen lausuntojen sekä tuulivoiman kokonaisvaikutusten arvioinnin perusteella.

Seudullisesti merkittävään tuulivoimatuotantoon soveltuvan alueen koko, vähintään 10 voimalaa, esitetään tv-merkinnän kuvauksessa kaavakartalla. Lisäksi kaavaselostuksessa todetaan, että maakuntakaavassa merkinnällä tv esitettävät alueet ovat pinta-alaltaan vähintään 10 neliökilometriä.

Liikenne

Viranomais ehdotuksesta saadun Ympäristöministeriön palautteen perusteella Maakuntakaava 2040 ehdotuksessa on huomioitu Vt 4 Kirri-Tikkakoski-hankkeen toteutumisen myötä muuttuneet tai uudet tiejärjestelyt. Hankkeessa valmistunut rinnakkaistieyhteys on osoitettu kaavaehdotuksessa seututie-merkinnällä ja toteutunut moottoritietasoinen yhteys mo-merkinnällä (moottori- tai moottoriliikennetie). Kaavamerkinnöillä todetaan hankkeen valmistumisen myötä toteutunut nykytila.

Hyvinvoinnin aluerakenne

Hyvinvoinnin aluerakenne-temaan ei ole tehty muutoksia ehdotusvaiheessa viranomaiskuulemisen jälkeen.

Kaavaehdotus asetetaan MRL 65 § mukaisesti nähtäville 8.9.–9.10 väliseksi ajaksi. Julkisen kuulemisen aikana järjestetään kaavan osallisille kaksi samansisältöistä, etäyhteyksin toteutettavaa kaavaehdotuksen esittelytilaisuutta. Kuulutus julkaistaan sanomalehti Keski-suomalaisessa. Tiedottamiseen ja vuorovaikutukseen käytetään myös sosiaalisen median kanavia.

Kaavaehdotuksesta pyydetään lausunnot Keski-Suomen ELY-keskukselta ja muilta keskeisiltä viranomaistahoilta, naapurimaakuntien liitoilta, Keski-Suomen kunnilta sekä ministeriöiltä. Perusteena lausunnon pyytämiseen viranomaistahoilta myös ehdotusvaiheen kuulemisen aikana on se, että kaavaratkaisuun on tehty oleellisia muutoksia viranomaiskuulemisen jälkeen. Kokonaan uutena tuulivoimatuotantoon soveltuvana alueena kaavaehdotukseen esitetään Konneveden Miilukangasta.

Ehdotusvaiheen lausuntojen ja muistutusten antamisessa käytetään ensisijaisena kanavana Lausuntopalvelu.fi-palvelua.

Liitteet:

Keski-Suomen maakuntakaava 2040: kaavaselostus
Keski-Suomen maakuntakaava 2040: kaavakartta
Keski-Suomen maakuntakaava 2040: ehdotusvaiheen viranomaiskuulemisen vastineraportti
Keski-Suomen maakuntakaava 2040: Ikuisen osallistumis- ja arviointisuunnitelman liite

Lisätietoja:

Hanna Kunttu, suunnittelujohtaja, p. 040 591 5901, hanna.kunttu(at)keskisuomi.fi
Liisa Bergius, maakunta-arkkitehti, p. 040 590 2296, liisa.bergius(at)keskisuomi.fi

Maakuntajohtajan ehdotus:

Maakuntahallitus

1. hyväksyy Keski-Suomen maakuntakaavan 2040 ehdotusvaiheen kaava-aineiston (kaavakartta ja siihen sisältyvät merkinnät ja määräykset sekä kaavaselostus),
2. asettaa kaavaehdotuksen ja siihen sisältyvän muun ehdotusvaiheen aineiston nähtäville (MRL 65 §) 8.9.–9.10 väliseksi ajaksi,
3. antaa vastineet ehdotusvaiheen viranomaiskuulemisesta (MRA 13 §) saatuun palautteeseen,
4. valtuuttaa Keski-Suomen liiton toimiston pyytämään ehdotuksesta lausunnot Keski-Suomen kunnilta, Keski-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta, kaava-alueeseen rajoittuvien alueiden maakuntien liitolta, tarpeen mukaan muilta maakuntakaavan kannalta keskeisiltä viranomaisilta ja yhteisöiltä sekä ministeriöiltä,
5. päättää päivittää Ikuisen osallistumis- ja arviointisuunnitelman liitteen täsmentyneen kaavaprosessin mukaisesti sekä
6. valtuuttaa Keski-Suomen liiton toimiston tekemään aineistoon teknislouhteisia täydennyksiä sekä viimeistelemään aineiston liiton visuaalisen ilmeen mukaiseen muotoon.

Maakuntajohtajan muutettu päätösehdotus:

Maakuntahallitus

1. hyväksyy Keski-Suomen maakuntakaavan 2040 ehdotusvaiheen kaava-aineiston, josta poistetaan Kontuvuoren tuulivoima-alue (kaavakartta ja siihen sisältyvät merkinnät ja määräykset sekä kaavaselostus),
2. asettaa kaavaehdotuksen ja siihen sisältyvän muun ehdotusvaiheen aineiston nähtäville (MRL 65 §) 8.9.–9.10 väliseksi ajaksi,
3. antaa vastineet ehdotusvaiheen viranomaiskuulemisesta (MRA 13 §) saatuun palautteeseen,
4. valtuuttaa Keski-Suomen liiton toimiston pyytämään ehdotuksesta lausunnot Keski-Suomen kunnilta, Keski-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta, kaava-alueeseen rajoittuvien alueiden maakuntien liitolta, tarpeen mukaan muilta maakuntakaavan kannalta keskeisiltä viranomaisilta ja yhteisöiltä sekä ministeriöiltä,
5. päättää päivittää Ikuisen osallistumis- ja arviointisuunnitelman liitteen täsmentyneen kaavaprosessin mukaisesti sekä
6. valtuuttaa Keski-Suomen liiton toimiston tekemään aineistoon teknisluonteisia täydennyksiä sekä viimeistelemään aineiston liiton visuaalisen ilmeen mukaiseen muotoon.

Päätös:

Maakuntajohtaja teki muutosehdotuksen § 66 Keski-Suomen maakuntakaava 2040 päätöskohtaan 1, jossa maakuntahallitus hyväksyy Keski-Suomen maakuntakaavan 2040 ehdotusvaiheen kaava-aineiston. Muutetussa päätösehdotuksessa Kontuvuoren tuulivoima-alue poistettiin pohjaesityksestä. Tuulivoima-alueen poistoon päädyttiin Keski-Suomen ELY-keskuksen Natura-arviointiin liittyvän lausunnon vuoksi. Ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Kuultiin esitys Keski-Suomen maakuntakaavan 2040 ehdotusvaiheen kaava-aineistosta.

Maakuntahallituksen jäsen Harri Oksanen (PS) esitti Keski-Suomen maakuntakaavan 2040 ehdotusvaiheen kaava-aineiston palauttamista valmisteluun. Maakuntahallituksen jäsenet Jyrki Niittymaa (PS), Leena Lyytinen (VIHR) ja Lea-Elina Nikkilä (VIHR) kannattivat ehdotusta. Maakuntahallituksen jäsen Lotta Ahola (KOK) esitti Keski-Suomen maakuntakaavan 2040 ehdotusvaiheen kaava-aineiston valmistelun jatkamista. Maakuntahallituksen jäsenet Ulla Patronen (SDP), Mervi Hovikoski (SDP) ja Riitta Pirttiniemi (KESK) kannattivat ehdotusta.

Hallintosäännön § 89 mukaan, jos keskustelun kuluessa tehdään kannatettu ehdotus asian pöydällepanosta, palauttamisesta valmisteltavaksi tai jokin muu ehdotus, jonka hyväksyminen keskeyttäisi asian käsittelyn, seuraavien puhujien on puheenjohtajan kehotuksesta rajoitettava puheenvuoronsa koskemaan vain tätä ehdotusta. Jos ehdotus hyväksytään yksimielisesti tai äänestämällä, puheenjohtaja keskeyttää asian käsittelyn. Jos ehdotus hylätään, asian käsittely jatkuu.

Keskustelun päätteeksi käytiin äänestys. Hallintosäännön § 92 mukaan, äänestykseen otetaan pohjaehdotus ja kannatetut ehdotukset. Äänestys toimitettiin avoimesti nimenhuudolla. Keski-Suomen maakuntakaavan 2040 valmistelun jatkaminen puolesta äänestettiin Jaa ja valmisteluun palauttamisen puolesta äänestettiin Ei. Valmistelun jatkamisen puolesta äänestivät yksitoista (11) maakuntahallituksen jäsentä: Tahvo Anttila, Leena Lyytinen, Lotta Ahola, Mervi Hovikoski, Matti Leino, Leila Lindell, Lea-Elina Nikkilä, Ulla Patronen, Riitta Pirttiniemi, Seppo Ruotsalainen ja Jaakko Selin. Valmisteluun palauttamisen puolesta äänestivät kaksi (2) maakuntahallituksen jäsentä: Jyrki Niittymaa ja Harri Oksanen. Äänestystuloksen selvittyä todettiin, että Keski-Suomen maakuntakaavan 2040 valmistelua jatketaan. Äänestystulos (Äänestys 1.) on kokouspykälän liitteenä.

Äänestyksen jälkeen jatkettiin keskustelua. Keskustelun aikana jätettiin kaksi (2) muutosehdotusta tehtyyn pohjaehdotukseen. Maakuntahallituksen jäsen Leila Lindell (KESK) esitti Liimattalan tuulivoima-alueen poistamista ehdotusvaiheen kaava-aineistosta. Maakuntahallituksen jäsenet Leena Lyytinen (VIHR) ja Harri Oksanen (PS) kannattivat tehtyä

muutosehdotusta. Maakuntahallituksen jäsen Lea-Elina Nikkilä (VIHR) esitti Höystösensuon tuulivoima-alueen poistamista ehdotusvaiheen kaava-aineistosta. Maakuntahallituksen jäsenet Leena Lyytinen (VIHR) ja Harri Oksanen (PS) kannattivat tehtyä muutosehdotusta.

Keskustelun päätteeksi käytiin äänestykset nimenhuudolla. Ensimmäiseksi äänestettiin Liimattalan tuulivoima-alueen poistamisesta ehdotusvaiheen kaava-aineistosta. Pohjaesityksen puolesta äänestettiin Jaa ja kannatetun muutosehdotuksen puolesta äänestettiin Ei. Pohjaehdotuksen puolesta äänestivät kahdeksan (8) maakuntahallituksen jäsentä: Tahvo Anttila, Lotta Ahola, Mervi Hovikoski, Matti Leino, Ulla Patronen, Riitta Pirttiniemi, Seppo Ruotsalainen ja Jaakko Selin. Kannatetun muutosehdotuksen puolesta äänestivät viisi (5) maakuntahallituksen jäsentä: Jyrki Niittymaa, Leena Lyytinen, Leila Lindell, Lea-Elina Nikkilä ja Harri Oksanen. Äänestystulos (Äänestys 2.) on kokouspykälän liitteenä.

Seuraavaksi äänestettiin Höystösensuon tuulivoima-alueen poistamisesta ehdotusvaiheen kaava-aineistosta. Pohjaesityksen puolesta äänestettiin Jaa ja kannatetun muutosehdotuksen puolesta äänestettiin Ei. Pohjaehdotuksen puolesta äänestivät seitsemän (7) maakuntahallituksen jäsentä: Tahvo Anttila, Lotta Ahola, Mervi Hovikoski, Ulla Patronen, Riitta Pirttiniemi, Seppo Ruotsalainen ja Jaakko Selin. Kannatetun muutosehdotuksen puolesta äänestivät kuusi (6) maakuntahallituksen jäsentä: Jyrki Niittymaa, Leena Lyytinen, Matti Leino, Leila Lindell, Lea-Elina Nikkilä ja Harri Oksanen. Äänestystulos (Äänestys 3.) on kokouspykälän liitteenä.

Äänestyksen jälkeen maakuntahallitus hyväksyi Keski-Suomen maakuntakaavaa 2040 koskevan kokouspykälän muutetun päätösehdotuksen mukaisesti.

Keski-Suomen maakuntakaavan käsittelyn ajaksi kokoukseen osallistuivat maakunta-arkkitehti Liisa Bergius, ympäristöpäällikkö Reima Väливаara, paikkatietosuunnittelija Juuso Huhtala, maakuntasuunnittelija Valtteri Paakki ja aluekehitysasiantuntija Suvi Bayr Keski-Suomen liitosta.

MH 27.10.2023, § 82

Maakuntakaavaehdotus 2040 ja siihen sisältyvä tausta-aineisto oli julkisesti nähtävillä (MRL 65 §) 8.9.-9.10.2023 välisen ajan. Koska kaavaehdotukseen oli tehty muutoksia kevään viranomaiskuulemisen jälkeen, kuulemisen yhteydessä pyydettiin lausunnot viranomaiskuulemiseen liittyneiltä tahoilta. Ehdotusvaiheen kuulemisen kautta saatiin kaikkiaan 27 lausuntoa sekä 81 muistutusta. Palautteesta pääosa koskee tuulivoima-teemaa. Erityisesti muistutuksissa nousee esiin tuulivoiman vaikutukset (mm. asutukseen, maisemaan ja luontoarvoihin) sekä vaikutusten huomioiminen maakuntakaavassa. Palautteessa esitetään myös tuulivoimatuotantoon soveltuvien alueiden lisäyksiä ja poistoja. Myös tarve selkeyttää edelleen maakuntakaavan oikeus- ja ohjausvaikutusta tuodaan palautteessa esiin.

Maakuntakaavaehdotuksesta saatu palaute käsitellään ja otetaan huomioon maakuntakaavan jatkovalmistelussa. Muistutuksiin ja lausuntoihin laaditaan vastineet. Valmistelun läpinäkyvyyden varmistamiseksi on tarpeen julkaista ehdotuksen nähtävillä oloaikana saadut muistutukset ja lausunnot. Saatu palaute on julkista lukuun ottamatta yksityishenkilötietoja ja julkisuuslain nojalla salassa pidettäviä viranomaisen asiakirjatietoja, kuten tietoja uhanlaisista eläinlajeista.

Ehdotusvaiheen kuulemisen (MRL 65 §) aikana saadut muistutukset ja lausunnot julkaistaan Keski-Suomen liiton verkkosivuilla maakuntakaavan 2040 asiakirjana.

Liite: Ehdotusvaiheen palauteraportti

Lisätietoja: Hanna Kunttu, suunnittelujohtaja, p. 040 591 5901, hanna.kunttu(at)keskisuomi.fi
Liisa Bergius, maakunta-arkkitehti, p. 040 590 2296, liisa.bergius(at)keskisuomi.fi

Maakuntajohtajan ehdotus:

Maakuntahallitus

1. kuulee selostuksen ehdotusvaiheen (MRL 65 §) kuulemisesta saadusta palautteesta ja maakuntakaavan jatkovalmistelusta ja merkitsee sen tiedoksi sekä
2. merkitsee Maakuntakaavan 2040 ehdotuksesta saadut muistutukset ja lausunnot tiedoksi sekä toteaa, että vastineet palautteeseen annetaan kaavaprosessin edetessä.

Päätös: Käytiin aiheesta keskustelu, jonka päätteeksi päätösehdotus hyväksyttiin.

Keski-Suomen maakuntakaavan käsittelyn ajaksi kokoukseen osallistui maakunta-arkkitehti Liisa Bergius ja ympäristöpäällikkö Reima Väliavaara Keski-Suomen liitosta.

Janiika Vilkuna poistui kokouksesta klo 10:15.

MH 17.11.2023, § 96

Maakuntakaava 2040 on laadittu MRL 27.2 §:n mukaisesti vaiheittain, ns. vaihemaakuntakaavana, tarkastellen maankäytön teemoista seudullisesti merkittävää tuulivoimatuotantoa, liikennettä sekä hyvinvoinnin aluerakennetta. Maakuntakaava 2040 laaditaan koko Keski-Suomen maakunnan aluetta kattavana. Käsiteltävistä teemoista erityisesti tuulivoima on vaikutuksiltaan koko maakuntaa koskeva asiakokonaisuus. Tuulivoimaa on eri maankäytön muotojen yhteensovittamistarpeiden ja yhteisvaikutusten näkökulmasta tarkoituksenmukaista käsitellä koko maakuntaa koskevana vaihemaakuntakaavana, ei osa-alueittain.

Keski-Suomen maakuntakaavan 2040 ehdotus ja siihen sisältyvä tausta-aineisto oli julkisesti nähtävillä (MRL 65 § ja MRA 12 §) 8.9.-9.10.2023. Kuulemisen aikana saatiin muistutuksia ja lausuntoja kaikkiaan 108 kpl. Liitteenä olevassa vastineraportissa esitetään ehdotusvaiheen kuulemisesta saadut muistutukset ja lausunnot sekä niihin laaditut vastineet. Saatuun palautteeseen on laadittu palautekohtaisten vastineiden lisäksi ns. yleisvastineita. Yleisvastineissa käsitellään maakuntakaavan oikeus- ja ohjausvaikutusta, maakuntakaavan tuulivoiman sijoittumista koskevaa ohjausta sekä vaikutusten arviointia.

Maakuntakaavassa 2040 osoitetaan 19 seudullisesti merkittävää tuulivoimatuotantoon soveltuvaa aluetta erityisominaisuutta kuvaavalla merkinnällä (tv). Ehdotusvaiheen kuulemisesta saadun palautteen perusteella on tehty tv-merkintöjen rajausten tarkistuksia alueisiin Hilloneva, Hanhineva ja Miilukangas. Perusteena rajausmuutoksiin on ollut taajama-asutuksen huomioiminen, maisemavaikutusten lieventäminen sekä Hanhinevan osalta myös Natura-vaikutusten lieventäminen. Miilukankaan tv-merkinnän rajausmuutoksessa on huomioitu luonnonsuojeluun varattu alue sekä maisemavaikutukset Etelä-Konneveden kansallispuistoon.

Saadun palautteen sekä tuulivoiman kokonaisvaikutusten arvioinnin perusteella on tv-merkinnän suunnittelumääräystä täydennetty tuulivoiman melu- ja välkevaikutusten huomioon ottamisella yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa.

Lisäksi tuulivoimamerkinnän aluekohtaisia määräyksiä on kaavaratkaisussa tarkennettu. Alue Hanhineva ja sähkönsiirtolinjojen huomioiminen on lisätty metsäpeuraa koskeviin aluekohtaisiin määräyksiin. Tv-aluetta Uusimo koskien on lisätty maakunnallisesti arvokkaan

perinnemaiseman huomioiminen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa. Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen Natura-arvioinnista antaman lausunnon perusteella, on Hillonevan tv-alueetta koskien huomioitu aluekohtaisessa määräyksessä myös vaikutukset maakotkaan.

Kaavaselostukseen on tarkennettu kaavaratkaisun perusteluja sekä vuorovaikutuksen ja kaavaprosessin etenemisen, taustaselvitysten ja vaikutusten arviointien kuvausta.

Ehdotusvaiheen kuulemisen jälkeen hyvinvoinnin aluerakennetta ja liikennettä koskeviin teemoihin ei ole tehty kaavaratkaisussa muutoksia.

Liitteet: Keski-Suomen maakuntakaava 2040 (kaavakartta ml. kaavamerkinnot ja -määräykset sekä kaavaselostus)
Vastineraportti Keski-Suomen maakuntakaava 2040 - Ehdotusvaiheen kuuleminen (MRL 65 §) 8.9.-9.10.2023
Keski-Suomen maakuntakaavayhdistelmä

Lisätietoja: Hanna Kunttu, suunnittelujohtaja, p. 040 591 5901, hanna.kunttu(at)keskisuomi.fi
Liisa Bergius, maakunta-arkkitehti, p. 040 590 2296, liisa.bergius(at)keskisuomi.fi

Maakuntajohtajan ehdotus:

Maakuntahallitus

1. antaa vastineet ehdotusvaiheen kuulemisesta (MRL 65 §) saatuihin muistutuksiin ja lausuntoihin,
2. päättää esittää maakuntavaltuustolle, että maakuntavaltuusto hyväksyy vaiheittain laaditun Keski-Suomen maakuntakaavan 2040 (kaavakartan ml. kaavamerkinnot ja -määräykset ja kaavaselostuksen) sekä
3. valtuuttaa Keski-Suomen liiton toimiston tekemään aineistoon teknisluonteisia täydennyksiä sekä viimeistelemään aineiston liiton visuaalisen ilmeen mukaiseen muotoon.

Päätös: Suunnittelujohtaja Hanna Kunttu esitteli Keski-Suomen maakuntakaavan 2040 kokonaisuuden.

Aiheesta käytiin keskustelua, jonka aikana jätettiin kaksi (2) muutosehdotusta tehtyyn pohjaehdotukseen. Maakuntahallituksen jäsen Leila Lindell (KESK) esitti Liimattalan tuulivoima-alueen poistamista kaava-aineistosta. Maakuntahallituksen jäsen Harri Oksanen (PS) kannatti tehtyä muutosehdotusta. Maakuntahallituksen jäsen Lea-Elina Nikkilä (VIHR) esitti Höystösensuon tuulivoima-alueen poistamista kaava-aineistosta. Maakuntahallituksen jäsen Harri Oksanen (PS) kannatti tehtyä muutosehdotusta.

Keskustelun päätteeksi käytiin äänestykset nimenhuudolla. Ensimmäiseksi äänestettiin Liimattalan tuulivoima-alueen poistamisesta kaava-aineistosta. Pohjaesityksen puolesta äänestettiin Jaa ja kannatetun muutosehdotuksen puolesta äänestettiin Ei. Pohjaehdotuksen puolesta äänestivät yhdeksän (9) maakuntahallituksen jäsentä: Tahvo Anttila, Leena Lyytinen, Lotta Ahola, Mervi Hovikoski, Matti Leino, Ulla Patronen, Riitta Pirttiniemi, Seppo Ruotsalainen ja Jaakko Selin. Kannatetun muutosehdotuksen puolesta äänestivät neljä (4) maakuntahallituksen jäsentä: Jyrki Niittymaa, Leila Lindell, Lea-Elina Nikkilä ja Harri Oksanen. Äänestystulos (Äänestys 1) on kokouspykälän liitteenä.

Seuraavaksi äänestettiin Höystösensuon tuulivoima-alueen poistamisesta kaava-aineistosta. Pohjaesityksen puolesta äänestettiin Jaa ja kannatetun muutosehdotuksen puolesta äänestettiin Ei. Pohjaehdotuksen puolesta äänestivät yhdeksän (9) maakuntahallituksen jäsentä: Tahvo Anttila, Leena Lyytinen, Lotta Ahola, Mervi Hovikoski, Matti Leino, Leila Lindell, Ulla Patronen, Riitta Pirttiniemi ja Seppo Ruotsalainen. Kannatetun muutosehdotuksen puolesta äänestivät neljä (4) maakuntahallituksen jäsentä: Jyrki Niittymaa, Lea-Elina Nikkilä,

Harri Oksanen ja Jaakko Selin. Äänestystulos (Äänestys 2) on kokouspykälän liitteenä.

Äänestysten jälkeen maakuntahallitus hyväksyi Keski-Suomen maakuntakaavaa 2040 koskevan kokouspykälän päätösehdotuksen mukaisesti.

Keski-Suomen maakuntakaavan käsittelyn ajaksi kokoukseen osallistuivat etäyhteydellä maakunta-arkkitehti Liisa Bergius, ympäristöpäällikkö Reima Väливаara, aluekehitysasiantuntija Suvi Bayr ja maakuntasuunnittelija Valtteri Paakki Keski-Suomen liitosta.

---

97 § LÄNSI-SUOMEN LIIKENNESTRATEGIAN TOIMENPIDEOHJELMA

Länsi-Suomen maakuntien liitot (Etelä-Pohjanmaa, Kanta-Häme, Keski-Suomi, Pirkanmaa, Pohjanmaa ja Satakunta) ovat laatineet Länsi-Suomen yhteisen liikennestrategian vuonna 2020. Liikennestrategiassa on esitetty Länsi-Suomen yhteinen näkemys suuralueen liikennejärjestelmän tärkeimmistä kysymyksistä. Länsi-Suomen liikennestrategian ajantasaisuutta on arvioitu alkuvuonna 2023 ja se todettiin pääsisällöltään edelleen ajantasaiseksi, mutta samalla tunnistettiin tarve konkreettisemmalle toimenpideohjelmalle. Länsi-Suomen maakunnat yhteistyössä valtion liikenneviranomaisten kanssa sekä laajaa sidosryhmävuoropuhelua hyödyntäen ovat laatineet liikennestrategialle tarkennetun toimenpideohjelman.

Toimenpideohjelmassa syvennetään ja konkretisoidaan liikennestrategian teemoja ja kärkitoimenpiteitä sekä vahvistetaan Länsi-Suomen yhteistyötä liikennejärjestelmän kehittämisessä. Toimenpideohjelman tarkoituksena on välittää Länsi-Suomelle tärkeitä viestejä eduskunnan liikenneinvestointien valmisteluun ja päätöksentekoon, Väylän investointi- ja suunnitteluohjelmien laadintaan sekä valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman (Liikenne12) päivitykseen, jonka laadinta on käynnistynyt syksyllä 2023.

Liite: Länsi-Suomen liikennestrategian toimenpideohjelma

Lisätietoja: Hanna Kunttu, suunnittelujohtaja, p. 040 591 5901, hanna.kunttu(at)keskisuomi.fi

Maakuntajohtajan ehdotus:

Maakuntahallitus

1. päättää hyväksyä Länsi-Suomen liikennestrategian toimenpideohjelman ja
2. oikeuttaa valmistelun ohjausryhmän tekemään siihen teknisiä tarkistuksia.

Päätös: Kuultiin Länsi-Suomen liikennestrategian toimenpideohjelman esittely.

Päätösehdotus hyväksyttiin.

-----

98 § MAAKUNTAVALTUUSTOALOITE: KULTTUURI- JA LUONTOMATKAILU KESKI-SUOMEN VETOVOIMATEKIJÄKSI

Vasemmiston valtuustoryhmä jätti maakuntavaltuuston kokouksessa 9.6.2023 seuraavan aloitteen: Kulttuuri- ja luontomatkailu Keski-Suomen vetovoimatekijäksi

”Keski-Suomi keskellä Suomea, Päijänteen rannalla - onko maakunnalla tarjota omaleimaisia matkailupalveluja? Saimaan ympäristö on kaikille tuttua Järvi-Suomea, Lahden seutu Salpausselkineen ja Geoparkeineen on hyödyntänyt Päijänteen eteläpään ja Lapin tarjonnan me kaikki tunnemme. Mutta mitä me keskisuomalaiset Päijänteen pohjoispäässä voisimme tarjota?

Korona-aika opetti meidät hyödyntämään lähiluontoa. Maakuntaan syntyi kansallispuistojen ohella uusia luontoreitistöjä, jopa pieniä kestävän matkailun kohteita. Monet niistä ovat matkailullisesti lähes hyödyntämättömän Päijänteen tai Keiteleen tuntumassa. Sen lisäksi että vesistömmme ovat puhtaita ja helposti saavutettavia, niiden käytön monipuolisuutta lisää huomattava määrä vetovoimaisia kulttuurikohteita ja -ympäristöjä tunnetuimpana vaikkapa Petäjäveden vanha kirkko ja Struven ketju.

Keski-Suomen matkailustrategiassa halutaan panostaa kansalaisten kokonaisvaltaiseen hyvinvointiin, jolloin luontoarvojen ohella myös ”hengen ravinto”, kulttuuripalvelut nousevat tärkeälle sijalle. Tunnetuimpia kohteita ovat erilaiset museot, joita maakunnastamme löytyy useita kymmeniä ja kesäiset festivaalit ja pitäjäjuhlat. Kesäaikaan tarjontaa siis on mutta ongelmaksi muodostuu tiedon saanti. Mistä löytää kiinnostavat kohteet ja tapahtumat? Miten paketoita kulku maakunnassa niin, että vierailija saa uusia näkökulmia ja elämyksiä? Voisiko aineettoman perinnön, saunan, ohelle syntyä myös ”keskisuomalaista ruokakulttuuria”?

Hiljaisuuskin on matkailun arvoissa noussut. On hienoa, että tekeillä olevassa maakuntakaavan täydennyksessä karttaan sijoittuvat myös hiljaiset alueet, maakunnan hiljaisen mietiskelyn paikat? Jyväskylän yliopisto sai keväällä Euroopan kulttuuriperintötunnustuksen Seminaarinmäestään ja kaupunkiin avattiin juuri A2-museokeskus, jonka yhtenä tehtävänä on vaalia Aallon arkkitehtuuriperintöä.

Maakunnallamme on matkailullista potentiaalia maailman merkittävimmistä arkkitehtuurikohteista puhtaan veden, ilman ja metsän kestävään hyödyntämiseen. Tarvitsemme toimijan, joka edistää yritystoimintaa ja kokoaa tarjonnan sekä auttaa matkailijoita löytämään kohteet kestävästi ja vastuullisesti.”

Vastaus maakuntavaltuustoaloitteeseen:

Keski-Suomen matkailun alueorganisaationa vuoden 2022 alussa aloitti Visit Jyväskylä Region. Visit Jyväskylä Region kuuluu Jyväskylän kaupungin organisaatiossa elinkeino- ja työllisyystoimialaan itsenäisenä palveluyksikkönä. Keski-Suomen kunnat solmivat Visit Jyväskylä Regionin kanssa kolmivuotisen (2022–2024) yhteistyösopimuksen maakunnan matkailun edistämiseksi. Yhteistyöhön on sitoutunut 18 kuntaa.

Matkailustrategian (2021) mukaisesti Keski-Suomi on ”esimerkillisen vastuullinen ja kansainvälisesti menestyvä Järvi-Suomen luonto-, elämys- ja kulttuurimatkailualue, joka tunnetaan hyvästä saavutettavuudesta ja aktiivisesta yhteistyöstä.” Visiossa maakunnan vahvuutena todetaan täältä löytyvän sopivasti luontoa, elämyksiä ja kulttuuria yhdistettynä tapahtumiin sekä muuhun hyvinvointia lisäävään tekemiseen. Näiden vahvuuksien esille tuominen ja korostaminen on ensiarvoisen tärkeää kaikille maakunnallisille toimijoille.

Keski-Suomen kulttuurimatkailun vahvuudet kiteytyvät Alvar Aallon arkkitehtuuriin, Unescon maailmanperintöön ja paikalliskulttuuriin. Alvar Aallon arkkitehtuuri sekä Unesco-kohteet

Petäjäveden vanha kirkko ja Oravivuoren kolmiomittaustorni Korpilahdella ovat maailmanlaajuisen mielenkiinnon kohteena ja kiinnostavat sekä kotimaisia että kansainvälisiä matkailijoita. Näiden kahden ison vetovoimatekijän lisäksi Keski-Suomessa on suuri joukko muita matkailullisesti kiinnostavia kulttuuritoimijoita ja -tapahtumia. Paikalliset erityispiirteet liittyvät muun muassa saunomiseen, lähiruokaan, arkkitehtuuriin, liikuntaan, outoihin pikkutapahtumiin ja opiskelijaelämään.

Keski-Suomen matkailustrategian painopisteitä ovat tapahtumatoiminnan kehittäminen, luonto-, kulttuuri- ja ruokamatkailun kehittäminen sekä koulutus-, hyvinvointi- ja liikuntamatkailun kehittäminen. Näitä yhdistävänä teemana on lisäksi kestävä matkailun kehittäminen. Visit Jyväskylä Region on sitoutunut strategiassaan edistämään matkailutoimintaa näillä osa-alueilla tukemalla yritystoimintaa, kokoamalla tarjonnan ja auttamalla matkailijoita löytämään kohteet kestävästi ja vastuullisesti.

Yhteistyö Keski-Suomen liiton, Keski-Suomen kauppakamarin matkailuvaliokunnan, Visit Jyväskylä Regionin ja alueen matkailutoimijoiden kanssa jatkuu tiiviinä. Painopiste kehittämisessä on siirtynyt Visit Jyväskylä Regionin harteille, joka on vahvasti mukana esimerkiksi Visit Finlandin valtakunnallisessa Culture Finland –ohjelmassa. Tavoitteena on laajentaa Visit Jyväskylä Regionin toiminta koko Keski-Suomen alueelle sekä tiivistää ja luoda entistä pitkäjänteisempää yhteistä toimintatapaa matkailu- ja kulttuuritoimijoiden välille. Keski-Suomen liiton roolina jatkossakin on edistää ja rahoittaa matkailun kehittämishankkeita.

Keski-Suomen liitto toteuttaa parhaillaan opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittamaa Kulttuuritasku-hanketta, jonka tavoitteena on Keski-Suomen kuntien kulttuuritoiminnan kehittäminen. Toimenpiteitä ovat mm. maakunnallisen yhteistyörakenteen luominen, tulevaisuustyöpajat ja -foorumit, erilaiset tapahtumat sekä taidepilotit. Alueellinen kehittämistehtävä on käynnissä 2023–24 ja sen myötä Keski-Suomen liittoon on rekrytoitu kulttuurin asiantuntija koordinoimaan maakunnallista kulttuuritoimintaa. Hankkeen tarkoitus on kartoittaa laajalti kulttuuritoimen mahdollisuuksia, tutkia kulttuuritoimen tulevaisuutta sekä nostaa kulttuuri enemmän keskiöön niin hyvinvoinnin, matkailun kuin elinvoiman kasvattajana ja ylläpitäjänä maakunnassa.

Lisätietoja: Kimmo Suortamo, kulttuurin asiantuntija, p. 040 648 8113, kimmo.suortamo(at)keskisuomi.fi

Maakuntajohtajan ehdotus:

Maakuntahallitus

1. antaa edellä olevan vastauksen maakuntavaltuustoaloitteeseen ja
2. esittää maakuntavaltuustolle, että edellä oleva maakuntavaltuustoaloite on käsitelty loppuun.

Päätös: Päätösehdotus hyväksyttiin.

Asian käsittelyn ajaksi kokoukseen osallistui etäyhteydellä kulttuurin asiantuntija Kimmo Suortamo Keski-Suomen liitosta.

Seppo Ruotsalainen poistui kokouksesta pykälän käsittelyn aikana klo 10.56.

---

99 § NIMEÄMINEN: ALUEELLISEN LIIKUNTANEUVOSTON JATKOKAUSI 2024-2025

Alueellisen liikuntaneuvoston toimikausi 2020–2023 on päättymässä. Aluehallintouudistuksen vuoksi opetus- ja kulttuuriministeriössä on linjattu, että nykyisten alueellisten liikuntaneuvostojen toimikautta voidaan jatkaa vuosiksi 2024–2025 eli käytännössä 31.12.2025 saakka.

Maakuntien liitot voivat jatkamispäätöksen yhteydessä tarvittavilta osin päivittää alueellisen liikuntaneuvoston kokoonpanoa, jos henkilövaihdoksia on kauden aikana tapahtunut tai tässä muutosvaiheessa tapahtuu.

Asetuksen mukaan liikuntaneuvoston jäsenten tulee olla perehtyneitä liikuntapolitiikkaan tai liikunnan eri aloihin. Liikuntaneuvostossa tulee olla kattavasti edustettuina liikunnan eri toimialueet, liikunnan kansalaisjärjestöt ja kunnat sekä alueelliset ja kielelliset näkökohdat. Huomiota pyydetään kiinnittämään myös tasapuoliseen sukupuolijakaumaan ja jäsenten mahdollisiin jäävyksiin. Mahdollisiin jäsenmuutoksiin liittyen on lisäksi tärkeää varmistaa, että alueellisen liikuntaneuvoston kokoonpano edustaa laajasti erilaista liikunnan ja liikuntapolitiikan osaamista. Yhdessä eri maakuntien liittojen asettamat alueelliset liikuntaneuvostot tulee asettaa tämä asiantuntemuskokonaisuus huomioiden.

Käynnissä olevalla toimikaudella 2020–2023 edustajina ovat toimineet Petri Lehtoranta (Keski-Suomen Liikunta ry), Anna-Leena Sahindal (Jyväskylän kaupunki) ja Mika Kyrö (Keski-Suomen maakuntahallitus).

Liite: Alueellisen liikuntaneuvoston asettamispäätös

Lisätietoja: Hanna Reini, hallintopäällikkö, p. 040 596 5993, hanna.reini(at)keskisuomi.fi

Maakuntajohtajan ehdotus:

Maakuntahallitus nimeää edustajansa alueelliseen liikuntaneuvostoon jatkotoimikaudelle 2024–2025.

Päätös: Maakuntahallitus nimesi edustajikseen alueelliseen liikuntaneuvostoon jatkotoimintakaudelle 2024–2025 Petri Lehtorannan (Keski-Suomen Liikunta ry), Anna-Leena Sahindalin (Jyväskylän kaupunki) ja Mika Kyrön (Keski-Suomen maakuntavaltuusto).

Janiika Vilku poistui pykälän käsittelyn aikana klo 10.59.

-----

100 § TIEDOKSI SAATETTAVAT ASIAT

1. Aluekehitysjohtajan viranhaltijapäätökset nrot 140–150/2023 (liite)
2. Hallintopäällikön viranhaltijapäätökset nrot 35–38/2023 (liite)

EU-hankkeiden rahoitus-, maksatus- ja muutospäätöksissä noudatetaan hallintolakia eikä maakuntahallituksella ole viranhaltijapäätöksiin kuntalain mukaista otto-oikeutta (laki alueiden kehittämisen ja Euroopan unionin alue ja rakennepolitiikan hankkeiden rahoittamisesta 757/2021).

Maakuntajohtajan ehdotus:

Maakuntahallitus päättää, että se ei käytä otto-oikeutta aluekehitysjohtajan ja hallintopäällikön viranhaltijapäätöksiin. Maakuntahallitus merkitsee tiedoksi muut kohdat.

Maakuntahallituksen puheenjohtajan esitys:

Maakuntahallitus päättää, että se ei käytä otto-oikeutta maakuntajohtajan viranhaltijapäätöksiin.

Päätös: Päätösehdotus hyväksyttiin.

Todettiin seuraavan kokouksen ajankohta:

- Maakuntahallituksen kokous 15.12. Priimuksessa.

OIKAISUVAATIMUSOHJEET JA VALITUSOSOITUS

MUUTOKSENHAKUKIELLOT

Kieltojen perusteet

Seuraavista päätöksistä, jotka koskevat vain valmistelua tai täytäntöönpanoa, ei saa tehdä kuntalain 136 §:n mukaan oikaisuvaatimusta eikä kunnallisvalitusta:

§:t 93-96, 98, 100

Päätöksestä, josta voidaan tehdä kuntalain 134 §:n mukaan kirjallinen oikaisuvaatimus, ei saa hakea muutosta valittamalla.

Hallintolainkäyttölain 5 §:n perusteella valitusta ei voida tehdä, ellei päätöksellä tarkoiteta toimenpidettä, jolla asia on ratkaistu tai jätetty tutkittavaksi ottamatta.

Myös muussa lainsäädännössä voi olla muutoksenhakuun liittyviä kieltoja (mm. markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluvassa asiassa ei saa valittaa kuntalain nojalla sillä perusteella, että päätös on julkisista hankinnoista annetun lain vastainen; virka- ja työehtolainsäädännön mukaan päätöksestä ei voida valittaa mikäli neuvottelumenettely on vaihtoehtona).

OIKAISUVAATIMUSOHJEET

Tähän päätökseen tyytymätön voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen. Päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla tuomioistuimeen.

Seuraaviin päätöksiin tyytymätön voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen:

§:t 97, 99

Oikaisuvaatimusviranomaisen ja -aika

Viranomaisen, jolle oikaisuvaatimus tehdään, osoite, postiosoite ja s-postiosoite:

Keski-Suomen liitto, maakuntahallitus, Lutakonaukio 7, 40100 Jyväskylä
kirjaamo@keskisuomi.fi

Oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä. Käytettäessä tavallista sähköistä tiedoksiantoa asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, kolmantena päivänä viestin lähettämisestä.

Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä yleisessä tietoverkossa.

Tiedoksisaantipäivää ei lueta oikaisuvaatimusaikaan. Jos oikaisuvaatimusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa oikaisuvaatimuksen tehdä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Oikaisuvaatimuksen muoto ja sisältö

Oikaisuvaatimus on tehtävä kirjallisesti. Myös sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta.

Oikaisuvaatimuksessa on ilmoitettava:

- päätös, johon haetaan oikaisua
- miten päätöstä halutaan oikaistavaksi
- millä perusteella oikaisua vaaditaan.

Oikaisuvaatimuksessa on lisäksi ilmoitettava tekijän nimi, kotikunta, postiosoite ja puhelinnumero.

Jos oikaisuvaatimus päätös voidaan antaa tiedoksi sähköisenä viestinä, yhteystietona pyydetään ilmoittamaan myös sähköpostiosoite.

VALITUSOSOITUS

Seuraaviin päätöksiin voidaan hakea muutosta kunnallisvalituksella:

§:t -

Valitusviranomainen ja valitusaika

Muutosta haetaan kirjallisella valituksella. Oikaisuvaatimuksen johdosta annettuun päätökseen saa hakea muutosta kunnallisvalituksin vain se, joka on tehnyt oikaisuvaatimuksen. Mikäli päätös on oikaisuvaatimuksen johdosta muuttunut, saa päätökseen hakea muutosta kunnallisvalituksin myös asianosainen sekä jäsenkunta ja kunnan jäsen.

Kunnallisvalitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Valitusperusteet

Kunnallisvalituksen saa tehdä sillä perusteella, että

- päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä,
- päätöksen tehnyt viranomainen on ylittänyt toimivaltansa tai
- päätös on muuten lainvastainen.

Valittajan tulee esittää valituksen perusteet ennen valitusajan päättymistä.

Oikaisuvaatimuksen johdosta annettua päätöstä koskevat valitukset:

Hämeenlinnan hallinto-oikeus, Raatihuoneenkatu 1, 13100 Hämeenlinna

hameenlinna.hao@oikeus.fi

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Oikeudenkäyntimaksu

Muutoksenhakuasian vireille panijalta peritään oikeudenkäyntimaksu sen mukaan kuin tuomioistuinmaksulaissa (1455/2015) säädetään (vuonna 2023 se on 250 €).

Maakuntakaavaa koskevat valitukset:

Hämeenlinnan hallinto-oikeus, Raatihuoneenkatu 1, 13100 Hämeenlinna

hameenlinna.hao@oikeus.fi

Valitusaika 30 päivää. Valitusaika alkaa päätöksen tiedoksisaannista.

Valituskirja

Valituskirjassa on ilmoitettava:

- valittajan nimi, ammatti, asuinkunta ja postiosoite
- päätös, johon haetaan muutosta
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi
- muutosvaatimuksen perusteet.

Valituskirja on valittajan tai muun laatijan omakätisesti allekirjoitettava. Jos ainoastaan laatija on allekirjoittanut valituskirjan, siinä on mainittava myös laatijan ammatti, asuinkunta ja postiosoite.

Valituskirjelmään on liitettävä päätös, josta valitetaan, alkuperäisenä tai viran puolesta oikeaksi todistettuna jäljennöksenä sekä todistus siitä, päivästä, josta valitusaika on luettava.

Valituskirjojen toimittaminen

Valitusasiakirjat on toimitettava valitusviranomaiselle ennen valitusajan päättymistä. Omalla vastuulla valitusasiakirjat voi lähettää postitse tai lähetin välityksellä. Postiin valituskirjat on jätettävä niin ajoissa, että ne ehtivät perille ennen valitusajan päättymistä.

Lisätietoja

Muutoksenhakijalta peritään oikeudenkäynti ja –hakemusmaksua tuomioistuinmaksulain mukaisesti.

Jos hankinnassa on menetelty julkisista hankinnoista annetun lainsäädännön tai määräysten taikka Euroopan yhteisöjen lainsäädännön tai maailman kauppajärjestön julkisia hankintoja koskevan sopimuksen vastaisesti, voi se, jota asia koskee tai muu julkisista hankinnoista annetun lain 9a §:ssä mainittu taho saattaa asian hakemuksella markkinaoikeuden käsiteltäväksi. Tarkemmat ohjeet markkinaoikeudesta:

Markkinaoikeus, Radanrakentajantie 5, 00520 Helsinki
markkinaoikeus@oikeus.fi

Yksityiskohtainen oikaisuvaatimusohje/valitusosoitus liitetään pöytäkirjanotteeseen.

Otteen oikeaksi todistaa	Asianhallintasihteeri Veera Muhonen
Otteen saaja	